Evropska komisija

SMERNICE ZA PREJEMNIKE

sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter s tem povezanih instrumentov EU

Europe Direct je storitev, ki vam pomaga poiskati odgovore
na vprašanja o Evropski uniji.

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nekateri operaterji mobilne telefonije ne omogočajo dostopa
do številk 00 800 ali pa te klice zaračunavajo.

Več informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu (http://europa.eu).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2014

Slike: stran 12: program pripravništva ©Fifteen Cornwall; strani 23, 27, 29, 32, 35, 37, 41, 44, 47, 50, 51: ©Shutterstock

© Evropska unija, 2014

Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira.

Printed in Belgium

SMERNICE ZA PREJEMNIKE

sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter s tem povezanih instrumentov EU

Uvod

Večletni finančni okvir Evropske unije (EU) za obdobje 2014–2020 omogoča novo generacijo programov porabe EU, ki so se začeli izvajati 1. januarja 2014.

Uredba (EU) št. 1303/2013 določa skupne določbe, ki veljajo za Evropski sklad za regionalni razvoj (**ESRR**), Evropski socialni sklad (**ESS**), Kohezijski sklad (**KS**), Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (**EKSRP**) in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (**ESPR**). Ti skladi delujejo v skupnem okviru ter se imenujejo **„evropski strukturni in investicijski skladi"** ali **„skladi ESI"**. Uredba vsebuje tudi določbe, potrebne za zagotovitev učinkovitosti skladov ESI ter njihovega medsebojnega usklajevanja in usklajevanja z drugimi instrumenti EU.

V skladu s členom 13 Uredbe mora Komisija pripraviti smernice za upravičence o tem, kako učinkovito dostopati do skladov ESI in jih uporabljati ter kako izkoristiti dopolnjevanja z drugimi instrumenti zadevnih politik Unije.

Izraz „upravičenci" se uporablja za širšo javnost od malih in srednje velikih podjetij (MSP) [1] do velikih podjetij ter od javnih organov do nevladnih organizacij in organizacij civilne družbe. Upravičenci so lahko tudi univerze, študenti, raziskovalci, kmetje ali ribiči.

Morebitni skladi in postopki prijave so tako raznoliki kot upravičenci. Podrobnejše smernice so že pripravljene in vsak generalni direktorat Komisije je zagotovil spletne informacije, ki podrobno opisujejo njihovo delo in instrumente financiranja.

Te smernice za upravičence niso izčrpen seznam razpoložljivih skladov EU. Gradijo na skupnem strateškem okviru (Priloga 1 k Uredbi (EU) št. 1303/2013), ki zagotavlja podlago za boljše usklajevanje med skladi ESI in drugimi instrumenti EU.

Smernice za vsak **tematski cilj**, opredeljen v uredbi o skladih ESI, zagotavljajo pregled dopolnilnih instrumentov, ki so na voljo na ravni EU, ter podrobne vire informacij, primere dobrih praks za združevanje različnih tokov financiranja ter opis ustreznih organov in teles, ki so vključeni v upravljanje posameznega instrumenta.

Povezave v tem dokumentu bodo morebitnim upravičencem pomagale najti njihovo pot v labirintu materiala, ki je na voljo v spletu, oziroma jih bodo pripeljale do najbolj izvirnih in uporabnih spletnih strani in dokumentov. Na voljo je tudi spletni seznam, s pomočjo katerega bodo morebitni upravičenci opredelili najprimernejše vire financiranja.

1 „Malo ali srednje veliko podjetje (MSP)" pomeni mikro, malo ali srednje veliko podjetje, kot je opredeljeno v Priporočilu Komisije 2003/361/ES:

- ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravno obliko;
- zaposluje manj kot 250 oseb (izraženo v letnih delovnih enotah: „število zaposlenih");
- katerega letni promet ne presega 50 milijonov EUR ali katerega skupna letna bilanca stanja ne presega 43 milijonov EUR.

Vsebina

1. Uvod 6

2. Evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI) 8

2.1. Pregled in splošna načela 8
2.2. Področje uporabe skladov ESI 9
2.3. Dobro finančno poslovodenje 11
2.4. Krepitev sinergij med skladi ESI 11

3. Drugi skladi EU – pregled 13

3.1. Obzorje 2020 13
3.2. Instrument za povezovanje Evrope (IPE) 15
3.3. Konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME – Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) 16
3.4. Program LIFE 17
3.5. Ustvarjalna Evropa 18
3.6. Program za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI – Employment and Social Innovation) 18
3.7. Erasmus+ 19
3.8. Tretji program ukrepov EU na področju zdravja 20

4. Skladi ESI in drugi instrumenti EU po posameznih tematskih ciljih 21

4.1. Tematski cilj 1: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij 22
4.2. Tematski cilj 2: povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti 26
4.3. Tematski cilj 3: povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP), kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR) 28
4.4. Tematski cilj 4: podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih 31
4.5. Tematski cilj 5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj 34
4.6. Tematski cilj 6: ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov 36
4.7. Tematski cilj 7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključni omrežni infrastrukturi 40
4.8. Tematski cilj 8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile 43
4.9. Tematski cilj 9: spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji 46
4.10. Tematski cilj 10: vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje 49
4.11. Tematski cilj 11: izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi 50

5. Dodatne uporabne informacije 53

5.1. Spletni kontrolni seznam za upravičence 53
5.2. Prepoznavnost sredstev EU 53
5.3. Evropska sredstva in Listina o temeljnih pravicah 53

6. Glosar 54

1. UVOD

Strategija Evropa 2020, ki se je začela izvajati leta 2010, je desetletna strategija EU za rast in nova delovna mesta.

EU ima pet krovnih ciljev, ki jih želi uresničiti do konca leta 2020. Ti cilji so sprejeti na naslednjih področjih:

- zaposlovanje;
- raziskave in razvoj;
- podnebje/energija;
- izobraževanje;
- socialna vključenost in zmanjšanje revščine.

Strategijo Evropa 2020 podpira sedem vodilnih pobud. Te pobude so v pomoč EU in nacionalnim organom pri krepitvi njihovih prizadevanj na področjih, ki podpirajo prednostne naloge strategije Evropa 2020 in vključujejo: inovacije, digitalno gospodarstvo, zaposlovanje, mlade, industrijsko politiko, revščino in učinkovito rabo virov.

EU si prizadeva ustvarjati nova in boljša delovna mesta. Prav tako želi vzpostaviti socialno vključujočo družbo. Ti cilji so v središču strategije Evropa 2020 [2] za ustvarjanje pametne, trajnostne in vključujoče rasti po vsej celini.

S podpiranjem strategije Evropa 2020 so skladi ESI v pomoč pri odpravi različnih ravni razvoja v regijah in na otokih v EU. Da bi se čim bolj povečal vpliv skladov ESI, je v uredbah (člen 9 Uredbe (EU) št. 1303/2013) opredeljenih enajst tematskih ciljev.

K tem tematskim ciljem prispevajo tudi drugi instrumenti EU, pri čemer se države članice spodbuja, da uporabijo vse instrumente financiranja, ki so na voljo na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

2 Vmesni pregled strategije Evropa 2020 še ni končan, začel pa se je z javnim posvetovanjem. Rezultati pregleda bodo na voljo leta 2015 na spletnem mestu Evropa 2020.

TEMATSKI CILJI

1. krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij;
2. povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti;
3. povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR);
4. podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih;
5. spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj;
6. ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov;
7. spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah;
8. spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile;
9. spodbujanje socialne vključenosti ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji;
10. vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje;
11. izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi.

Finančna podpora se lahko zagotovi v obliki različnih pobud, vključno z neposrednimi sredstvi, nagradami, pogodbami, vračljivo pomočjo in finančnimi instrumenti[3].

Postopek za dostop do finančne podpore EU za morebitne upravičence je bil nedavno precej poenostavljen. Spremembe vključujejo:

- enotno stopnjo povračila, ki se imenuje „en projekt – ena stopnja povračila";
- pavšalno stopnjo za posredne stroške in druge poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov;
- 90-dnevni rok plačila za upravičence na področju kohezijske politike;
- elektronsko izmenjavo podatkov med upravičenci in organi upravljanja, ki je od leta 2016 predvidena v vseh državah članicah EU.

Več kot 75 % proračuna EU upravljajo države članice same. Preostali del centralno upravlja Evropska komisija z občasno podporo svojih izvajalskih agencij.

3 Naročila za storitve, dela in dobave (javni razpisi), ki se financirajo iz proračuna EU, niso glavni predmet teh smernic. Več informacij o tem je na voljo na spletni strani Evropske komisije v rubriki javna naročila in financiranje.

2. EVROPSKI STRUKTURNI IN INVESTICIJSKI SKLADI (SKLADI ESI)

2.1. Pregled in splošna načela

Sklade ESI skupaj upravljajo Evropska komisija in države članice v skladu z načelom subsidiarnosti. To načelo pomeni, da EU ne ukrepa, če je učinkoviteje, da se sprejmejo ukrepi na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Pri pridobivanju financiranja obstajajo različna merila za upravičenost:

- **Časovno obdobje:** obdobje, v katerem se lahko izvedejo dejavnosti in nastanejo izdatki, je omejeno.
- **Obseg delovanja:** omejitve glede vrst dejavnosti, ki jih je mogoče sofinancirati.
- **Kategorije stroškov:** nekatere kategorije stroškov so izključene.
- **Geografska lokacija dejavnosti:** upravičene so samo nekatere lokacije.
- **Trajanje dejavnosti:** naložbe je morda treba ohranjati vsaj določen čas po zaključku dejavnosti.
- **Vrste upravičencev:** do podpore so upravičena samo nekatera podjetja, organi ali gospodarski subjekti.

Države članice morajo pripraviti strateške načrte s prednostnimi naložbami, ki vključujejo vseh pet skladov ESI. Ti načrti se imenujejo **sporazumi o partnerstvu**. Podrobnosti glede ciljev, ki se nameravajo uresničiti z razpoložljivimi sredstvi, so navedene v nacionalnih in/ali regionalnih **operativnih programih (programih razvoja podeželja (PRP)** za EKSRP). Operativni programi so zasnovani tako, da obravnavajo družbenogospodarske in okoljske izzive v zadevni državi ali regiji. Države članice morajo sklade usmeriti na področja, kjer so sredstva najbolj potrebna in bodo imela viden vpliv, ter ne smejo uporabiti vseh možnih tem in modelov financiranja, ki so na voljo v okviru uredb.

Organi upravljanja/nacionalni organi, ki jih imenuje posamezna država članica, so odgovorni za upravljanje dejanskih programov. Skupaj z odbori za spremljanje[4] so zadolženi za:

- pripravo in uporabo izbirnih postopkov ter meril upravičenosti;
- zagotavljanje informacij morebitnim upravičencem, npr. najmanjši ali največji obseg projekta, načrt financiranja in časovni okvir;
- zagotavljanje, da so projekti v okviru področja uporabe zadevnih skladov;
- finančno upravljanje in nadzorovanje programov.

Vloge za finančna sredstva je treba predložiti nacionalnemu ali regionalnemu organu, ki upravlja zadevni program. Pred oddajo vloge za nepovratna sredstva morajo morebitni upravičenci preveriti prednostne naložbe, merila upravičenosti in postopek prijave za programe v svoji regiji in državi. Podatki za stik z zadevnimi organi upravljanja/nacionalnimi organi so na voljo na spodnjih povezavah.

ESRR/KS – ESS – EKSRP – ESPR

4 Odbore za spremljanje običajno sestavljajo usposobljeni regionalni in lokalni organi, vključno s pristojnimi javnimi organi, ekonomskimi in socialnimi partnerji, pristojnimi organi civilne družbe, vključno z okoljskimi partnerji, nevladnimi organizacijami in organi, odgovornimi za spodbujanje socialne vključenosti, enakosti spolov in nediskriminacije, v skladu z institucionalnim ter pravnim okvirom posamezne države članice.

2.2. Področje uporabe skladov ESI

Na pogajanjih med državami članicami in Evropsko komisijo se odloči, kaj se lahko financira s skladi ESI. Prednostne naloge so določene v nacionalnih ali regionalnih večletnih programih. V praksi lahko države članice poudarijo različne dejavnosti v različnih regijah EU; upravičenost je tako odvisna od področja uporabe programa v posamezni regiji ali državi.

Da bi se zmanjšale razlike med ravnmi razvoja v posameznih državah, so finančna sredstva iz naslova kohezijske politike namenjena najrevnejšim regijam in državam članicam [5].

EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ (ESRR)

Cilj ESRR je krepitev gospodarske in socialne kohezije v EU z odpravljanjem neravnovesij med regijami.

ESRR bo prispeval k vsem 11 tematskim ciljem. Vendar pa bo večina sredstev namenjenih naslednjim področjem[6]:

- raziskave in razvoj – 39,9 milijarde EUR;
- MSP – 32,8 milijarde EUR;
- nizkoogljično gospodarstvo – 30,1 milijarde EUR;
- promet in energetska infrastruktura – 25,6 milijarde EUR.

ESRR bo podpiral tudi čezmejno, nadnacionalno in medregionalno sodelovanje v okviru cilja evropskega teritorialnega sodelovanja. To bi lahko vključevalo partnerstva s tretjimi državami, ki mejijo na EU, in sicer prek programov v sklopu evropskega instrumenta sosedstva in instrumenta za predpristopno pomoč.

KOHEZIJSKI SKLAD (KS)

Kohezijski sklad je namenjen državam članicam EU z bruto nacionalnim dohodkom na prebivalca, manjšim od 90 % povprečja EU[7]. Njegov cilj je zmanjševanje gospodarskih in socialnih razlik ter spodbujanje trajnostnega razvoja.

Kohezijski sklad bo podpiral le tematske cilje 4, 5, 6 in 7. Njegova predvidena struktura financiranja[8] je naslednja:

- promet in infrastruktura energetskega omrežja – 33 milijard EUR;
- varstvo okolja – 17,2 milijarde EUR;
- nizkoogljično gospodarstvo – 7 milijard EUR.

EVROPSKI SOCIALNI SKLAD (ESS)

ESS je glavni instrument Evrope, ki spodbuja nova delovna mesta, zaposlenim pomaga najti boljše zaposlitve in zagotavlja bolj poštene zaposlitvene možnosti za vse državljane EU.

5 Več o tem je na voljo na zemljevidu upravičenih regij.

6 Začasni zneski na podlagi 28 sporazumov o partnerstvu, ki so bili predloženi Komisiji; natančni zneski bodo znani, ko bodo sprejeti vsi operativni programi.

7 Države članice, upravičene do sredstev iz Kohezijskega sklada, so: Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija.

8 Začasni zneski na podlagi 28 sporazumov o partnerstvu, ki so bili predložene Komisiji; natančni zneski bodo znani, ko bodo sprejeti vsi operativni programi.

ESS se bo osredotočil na omejeno število prednostnih nalog, da se bo zagotovil dejanski učinek pri obravnavi ključnih izzivov držav članic, ki so:

- zaposlovanje – 30 milijard EUR;
- izobraževanje – 26 milijard EUR;
- socialna vključenost – 21,3 milijarde EUR;
- institucionalna zmogljivost – 3,6 milijarde EUR.

Skupaj s posebno dodelitvijo v višini 3,2 milijarde EUR za pobudo za zaposlovanje mladih bo torej v naslednjih sedmih letih v prebivalce Evrope vloženih več kot 86 milijard EUR [9].

EVROPSKI KMETIJSKI SKLAD ZA RAZVOJ PODEŽELJA (EKSRP)

Politika razvoja podeželja EU podeželskim območjem v EU pomaga pri obravnavanju različnih izzivov in priložnosti, s katerimi se srečujejo v 21. stoletju – gospodarskih, okoljskih in družbenih.

EKSRP je mehanizem financiranja v okviru skupne kmetijske politike (SKP) s proračunom v višini 95,57 milijarde EUR. V skladu s strategijo Evropa 2020 in celotno SKP se politika razvoja podeželja osredotoča na tri medsektorske cilje:

- konkurenčnost kmetijstva;
- trajnostno upravljanje naravnih virov in podnebni ukrepi;
- uravnotežen teritorialni razvoj podeželskih območij.

Z namenom učinkovitega upravljanja politike razvoja podeželja prek programov razvoja podeželja te tri cilje podpira šest ključnih prednostnih nalog:

- prenos znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu ter na podeželju;
- spodbujanje konkurenčnosti pri vseh vrstah kmetijstva in krepitev sposobnosti preživetja kmetij;
- spodbujanje organizacije prehranske verige in obvladovanje tveganj v kmetijstvu;
- obnova, ohranjanje in izboljšanje ekosistemov, odvisnih od kmetijstva in gozdarstva;
- spodbujanje učinkovite rabe virov in podpiranje prehoda na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe, na področju kmetijstva, živilstva in gozdarstva;
- spodbujanje socialne vključenosti, zmanjšanja revščine in gospodarskega razvoja na podeželju.

EVROPSKI SKLAD ZA POMORSTVO IN RIBIŠTVO (ESPR)

S proračunom v višini 5,7 milijarde EUR ESPR spodbuja trajnostni ribolov in akvakulturo. Prispeval bo k izboljšanju zbiranja znanstvenih podatkov ter nadzoru in upravljanju ribištva. Podpiral bo tudi odpiranje delovnih mest in raznolikost v skupnostih, odvisnih od ribištva, ter spodbujal izvajanje integrirane pomorske politike.

FINANČNI INSTRUMENTI

V nekaterih primerih se lahko skladi ESI uporabljajo za podporo **finančnim instrumentom**, ki prispevajo k uresničevanju finančno sprejemljivih naložb. Cilj finančnih instrumentov je povečati učinek finančnega vzvodja pri naložbah EU s privabljanjem dodatnih virov od javnih in zasebnih vlagateljev.

9 Znesek 86 milijard EUR je višji od zakonsko zahtevanega minimalnega zajamčenega deleža (tj. 80 milijard EUR). Znesek je začasen in temelji na 28 sporazumih o partnerstvu, ki so bili predloženi Komisiji; natančni zneski bodo znani, ko bodo sprejeti vsi operativni programi.

Na voljo je kratek referenčni vodnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih skladov ESI za obdobje 2014–2020.

▶ **Več o tem:** Več informacij o skladih ESI in o dostopu do financiranja je na voljo na teh povezavah do posameznih skladov.

ESRR in KS – ESS – EKSRP – ESPR

2.3. Dobro finančno poslovodenje

V obdobju 2014–2020 je za sklade ESI namenjena več kot tretjina proračuna EU.

EU je zavezana boju proti goljufijam, korupciji in vsem drugim nezakonitim dejavnostim, ki bi lahko vplivale na njen proračun. Cilji sistemov upravljanja in nadzora, ki so jih vzpostavili organi držav članic, so preprečevanje, odkrivanje in odprava nepravilnosti – vključno z goljufijo. Ti organi bodo spremljali tveganja za goljufijo, povezana s skladi ESI. Tudi tveganje izgube poslovnega ugleda, povezano z goljufijo in korupcijo, se zelo resno obravnava na vseh ravneh.

Vse sume goljufije je treba prijaviti zadevnim nacionalnim organom ali Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) prek sistema za prijavo goljufij (Fraud Notification System – FNS).

2.4. Krepitev sinergij med skladi ESI

Skupni učinek skladov ESI lahko resnično pomaga lokalnim gospodarstvom. Pravzaprav obstajajo številni projekti, pri katerih so se uspešno in ustvarjalno izkoristile različne naložbene oblike iz različnih programov skladov ESI.

USPOSABLJANJE PRIHODNJIH ZNANIH KUHARSKIH MOJSTROV

Restavracija slavnega kuharskega mojstra Jamieja Olivera „Fifteen Cornwall" v Cornwallu v Združenem kraljestvu je bila uspešna pri črpanju sredstev iz ESRR in ESS za zagon poslovanja in uvedbo programov usposabljanja za pripravnike. Restavracija je pridobila ključna sredstva iz ESS, da je prikrajšanim mladim, starim od 16 do 24 let, omogočila usposabljanje za kuharske mojstre v nacionalno priznanem programu pripravništva. Sama restavracija, ki se ponaša z dobrimi ocenami kritikov, je bila zgrajena s finančno podporo iz ESRR.

Od maja 2006 se je v program pripravništva Fifteen Cornwall vpisalo več kot 140 pripravnikov, od katerih se jih 70 % še vedno ukvarja s kuhanjem. Poleg tega se v okviru programa vsako leto vloži 1 milijon GBP v lokalno gospodarstvo prek politike uporabe 70 % lokalnih virov. Najpomembneje pa je, da je bilo poleg 86 že dokončanih pripravništev ustvarjenih 80 delovnih mest.

INOVATIVNA KOMBINACIJA FINANCIRANJA ZA OSKRBO STAREJŠIH NA NEMŠKEM PODEŽELJU

V deželi Mecklenburg so se obrnili na lokalno akcijsko skupino (LAS) v okviru programa Leader, da bi pomagala zagotoviti sredstva za izgradnjo posebne ustanove, namenjene lokalnim prebivalcem, obolelim za demenco. Cilj je bil prebivalcem omogočiti skupno življenje z življenjskim partnerjem v varnem in spodbudnem okolju. Stara tekstilna tovarna je bila prenovljena v ustanovo Malchow za obolele za demenco, pri čemer je bila s pomočjo naložb v projekt ohranjena zgradba, ki predstavlja dediščino podeželske skupnosti. Potrebna sta bila medsektorski pristop k razvoju projekta in kombinacija treh različnih virov financiranja EU: EKSRP, ESS in ESRR.

Več informacij o projektu Malchow in drugih primerih povezav EKSRP z drugimi skladi EU.

Ta zadnja študija primera kaže, kaj je mogoče doseči s pobudo lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD). Opisuje pristop, ki tradicionalno razvojno politiko „od zgoraj navzdol" obrne na glavo. V okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, nadzor prevzamejo lokalni prebivalci in ustanovijo lokalno partnerstvo (LAS), ki oblikuje ter izvaja celostno razvojno strategijo.

Strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pogosto izhajajo iz posebnih težav, s katerimi se srečuje lokalna skupnost – na primer zmanjšanje tradicionalnih sektorjev, kot sta ribištvo in kmetijstvo, nezadovoljni mladi, podnebne spremembe ali slabi stanovanjski pogoji in storitve. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, omogoča, da se težave obravnavajo na lokalni ravni, pri čemer se združijo vse zadevne politike in akterji.

Strategija je zasnovana tako, da gradi na družbenih, okoljskih in gospodarskih prednostih skupnosti, ne pa zgolj na izplačilu denarnih sredstev za reševanje težav. Partnerstvo prejme dolgoročna finančna sredstva – in samo se odloči, kako jih bo porabilo.

Čeprav je bil pristop lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, prvotno razvit na podeželju prek podpore iz EKSRP ter se je nato uporabljal v ribištvu in na obalnih območjih prek sredstev iz ESR [10]/ESPR, ga je zdaj mogoče razširiti na področja, ki jih običajno obravnavata ESS in ESRR.

V sporazumu o partnerstvu morajo države članice navesti, katere sklade bodo uporabile za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, zakaj bodo uporabile te sklade, na katera področja jih bodo usmerile in kako bo potekalo sodelovanje med skladi.

Še en zanimiv način združevanja skladov ESI je prek pristopa **celostnih teritorialnih naložb (ITI)**, kjer strategija razvoja mest zahteva celostni pristop z naložbami iz ESS, ESRR ali Kohezijskega sklada, ki jih lahko dopolnjujeta EKSRP ali ESPR.

10 Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo za obdobje 2007–2013

3. DRUGI SKLADI EU – PREGLED

V tem razdelku so obravnavani samo skladi EU, ki imajo veliko možnosti za sinergijo s skladi ESI. Večina jih je povezanih z več kot enim tematskim ciljem. Večina drugih skladov EU se upravlja centralno in se dodelijo prek razpisov za zbiranje predlogov.

3.1. Obzorje 2020

Obzorje 2020 je okvirni program EU za raziskave in inovacije. Podpira razvoj dejavnosti od zamisli do trga, pri čemer se osredotoča na izjemne projekte ne glede na geografsko lokacijo. Razdeljen je na tri stebre v skladu z njegovimi glavnimi prednostnimi nalogami:

- odlična znanost;
- vodilni položaj v industriji;
- družbeni izzivi.

Steber **„odlična znanost"** podpira vrhunsko znanost v Evropi z razvijanjem, privabljanjem in ohranjanjem nadarjenih raziskovalcev ter podpiranjem razvoja najboljše raziskovalne infrastrukture.

Skupna finančna sredstva za obdobje 2014–2020	v mio EUR
Evropski raziskovalni svet (ERC – European Research Council) Pionirski raziskovalni projekt najboljših posameznih skupin	13 095
Prihodnost in nove tehnologije Skupna raziskava za odpiranje novih področij inovacij	2 696
Ukrepi Marie Skłodowske-Curie (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions) Priložnosti za usposabljanje in poklicni razvoj	6 162
Raziskovalne infrastrukture (vključno z e-infrastrukturo) Zagotavljanje dostopa do vrhunskih ustanov	2 488

Steber **„vodilni položaj v industriji"** podpira ključne tehnologije, kot je mikroelektronika, ter napredno proizvodnjo v obstoječih in novih sektorjih. Njegov cilj je prav tako privabiti več zasebnih naložb v raziskave in inovacije (R in I) ter podpirati inovativna MSP v Evropi.

Skupna finančna sredstva za obdobje 2014–2020	v mio EUR
Vodilni položaj pri omogočitvenih in industrijskih tehnologijah (IKT, nanotehnologije, materiali, biotehnologija, proizvodnja, vesolje)	13 557
Dostop do tveganega kapitala Spodbujanje zasebnega financiranja in tveganega kapitala	2 842
Inovacije v MSP Spodbujanje vseh vrst inovacij v vseh vrstah MSP	616

Steber **„družbeni izzivi"** podpira raziskave in inovacije na področjih, kot so podnebje, okolje in promet, ki vplivajo na prebivalstvo in širšo družbo. Pomaga pri razvoju prodornih rešitev, ki izhajajo iz multidisciplinarnih sodelovanj, vključno s področjem družbenih in humanističnih ved.

Skupna finančna sredstva za obdobje 2014–2020	v mio EUR
Zdravje, demografske spremembe in dobro počutje	7 472
Prehranska varnost, trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, morske/pomorske raziskave/raziskave celinskih voda in biogospodarstvo	3 851
Zanesljiva, čista in učinkovita energija	5 931
Pametni, zeleni in integrirani promet	6 339
Podnebni ukrepi, okolje, učinkovita raba virov in surovin	3 081
Vključujoče in inovativne družbe, ki kritično razmišljajo	1 310
Varne družbe	1 695

Poleg zgoraj opisanih treh stebrov sta v sklopu strategije Obzorje 2020 opredeljena tudi dva posebna cilja.

Skupna finančna sredstva za obdobje 2014–2020	v mio EUR
Poseben cilj: spodbujanje odličnosti in povečevanje udeležbe	816
Skupna finančna sredstva za obdobje 2014–2020	**v mio EUR**
Poseben cilj: znanost z družbo in za njo	462

KAKO DELUJE OBZORJE 2020?

Komisija izbere projekte na podlagi **razpisov za zbiranje predlogov** s pomočjo neodvisnih ocenjevalcev/strokovnjakov [11]. Zamisli za projekte je treba oddati v določenem roku, biti morajo skladni z jasno določenimi temami in imeti zahtevano partnersko strukturo, ki je običajno nadnacionalna.

Po izteku roka se vse predloge, zbrane na razpisu, temeljito pregleda, da se preveri njihova upravičenost in oceni njihova kakovost. Finančna sredstva se dodelijo najboljšim predlogom projektov v okviru skupnega razpoložljivega proračuna.

Program Obzorje 2020 je namenjen vsem pravnim subjektom ali mednarodnim organizacijam. Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz Uredbe (EU) št. 1290/2013 in vse posebne pogoje, navedene v zadevnem večletnem ali letnem delovnem programu.

11 Več informacij o zaposlovanju strokovnjakov in njihovem ocenjevanju projektov.

Prevladuje načelo najmanj treh držav [12], vendar so na voljo tudi nepovratna sredstva za raziskovalce iz posameznih podjetij.

▶ Koristne povezave

Portal za udeležence je bil ustanovljen kot internetni portal za kandidate v okviru programov EU na področju raziskav in inovacij. Omogoča različne storitve, ki so morebitnim upravičencem v pomoč pri pridobivanju finančnih sredstev. Kandidati naj se registrirajo na portalu, da bodo lahko uporabljali vse storitve, ki so na voljo. Na portalu za udeležence je na voljo tudi spletni priročnik za program Obzorje 2020 H2020 Online Manual, kjer je na voljo več informacij o izbirnem postopku.

Mreža nacionalnih kontaktnih točk (NCP) zagotavlja vodenje, praktične informacije in pomoč pri vseh vidikih programa Obzorje 2020. Nacionalne kontaktne točke so nacionalne strukture, ki so jih ustanovile in jih financirajo vlade 28 držav članic EU. Nacionalne kontaktne točke zagotavljajo prilagojeno podporo v jezikih kandidatov.

▶ **Preberite več o** področju v zvezi s programom Obzorje 2020, ki vas zanima.

12 Trije pravni subjekti se morajo združiti s konzorcijsko pogodbo. Vsak od teh subjektov mora biti ustanovljen v drugi državi članici ali pridruženi državi. Vsi trije pravni subjekti morajo biti med seboj neodvisni.

3.2. Instrument za povezovanje Evrope (IPE)

Instrument za povezovanje Evrope financira projekte, ki so namenjeni zapolnjevanju manjkajočih povezav v evropskih energetskih, prometnih in digitalnih omrežjih. Poleg tega bo okrepil okoljske vidike evropskega gospodarstva s spodbujanjem uporabe čistejših prevoznih sredstev, hitrih širokopasovnih povezav in omogočanjem uporabe obnovljive energije v skladu s strategijo Evropa 2020. IPE združuje javno financiranje (EU) s ciljem spodbuditi dodatne zasebne vire financiranja in inovativne finančne instrumente, kot so jamstva in projektne obveznice, da se zagotovi čim večji učinek.

IPE se deli na tri sektorje:

- **IPE – promet;**
- **IPE – energija;**
- **IPE – telekomunikacije.**

Finančna podpora IPE je na voljo v dveh oblikah:

- nepovratna sredstva iz proračuna EU;
- prispevki v inovativne finančne instrumente, kot so sklad Marguerite, posojilno jamstvo za projekte vseevropskega prometnega omrežja in pobuda za projektne obveznice.

Upravičenec je ena ali več držav članic ali, v primeru sporazuma z zadevno državo članico ali državami članicami, drugi organi. Če se zdi ustrezno, lahko tretje države in subjekti, ustanovljeni v tretjih državah, sodelujejo v dejavnostih, ki prispevajo k projektom splošnega interesa.

IPE centralno upravlja Komisija ob podpori Izvajalske agencije za inovacije in omrežja (INEA – Innovation and Network Executive Agency). Naložbe se zagotavljajo prek letnih in večletnih delovnih programov, ki določajo sklop prednostnih nalog in skupni znesek finančne podpore za dodelitev.

Uredba o Instrumentu za povezovanje Evrope določa pravila za dodelitev finančne podpore EU, prednostne projekte in najvišje omejitve sofinanciranja EU glede na vrsto projekta. Vključuje tudi seznam projektov, za katere bo namenjenih največ naložb IPE.

IPE – PROMET

Proračun: 26,25 milijarde EUR za sofinanciranje projektov TEN-T, kot so odprava ozkih grl, povečanje interoperabilnosti železnic, izboljšanje čezmejnih odsekov ter prehod na inovativne nizkoogljične in energijsko učinkovite prometne tehnologije.

▶ **Več informacij o sektorju** IPE – promet.

IPE – ENERGIJA

Proračun: 5,85 milijarde EUR za ključne vseevropske projekte na področju energetske infrastrukture med letoma 2014 in 2020.

▶ **Več informacij o sektorju** IPE – energija.

IPE – TELEKOMUNIKACIJE

Proračun: 1,14 milijarde EUR, od tega je 170 milijonov EUR namenjenih za širokopasovne dejavnosti, 970 milijonov EUR pa za infrastrukturo za digitalne storitve.

▶ **Več informacij o sektorju** IPE – telekomunikacije.

3.3. Konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME – Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)

COSME je program EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednje velika podjetja, ki se bo izvajal od leta 2014 do leta 2020. Njegov proračun znaša 2,3 milijarde EUR. Program zagotavlja podporo za MSP na štirih področjih:

- dostop do financiranja;
- dostop do trgov;
- podpora za podjetnike;
- boljši pogoji za ustanovitev podjetja in rast.

DOSTOP DO FINANCIRANJA

- **Instrument za posojilna jamstva (LGF – Loan Guarantee Facility):** Z delitvijo tveganja bodo jamstva programa COSME finančnim posrednikom omogočila, da bodo posojila zagotovili več MSP.
- **Kapitalska shema za rast (EFG – Equity Facility for Growth):** Sredstva iz programa COSME bodo vložena tudi v sklade, ki zagotavljajo tvegani kapital ter vmesno (mezzanine) financiranje MSP, zlasti tistim, ki poslujejo čezmejno.

Oba instrumenta, tako LGF kot EFG, upravlja Evropski investicijski sklad (EIS).

Finančne institucije se lahko prijavijo tako, da s spletnega mesta EIS prenesejo dokumente za prijavo.

- Dokumenti LGF.
- Dokumenti EFG.

▶ **Več informacij o** partnerskih finančnih posrednikih EIS.

▶ **Več informacij o** dostopu do financiranja, ki so na voljo prek drugih pobud EU.

DOSTOP DO TRGOV

Vsa podjetja lahko dostopajo do storitev **Evropske podjetniške mreže** in so vabljena, da se obrnejo na lokalno kontaktno točko in/ali poslovnega partnerja. Mreža lahko z več kot 600 partnerskimi organizacijami v 54 državah doseže več kot dva milijona MSP.

▶ **Najbližjega partnerja lahko poiščete na** spletnem mestu mreže.

Storitve, ki so na voljo, vključujejo:

- informacije o zakonodaji in programih EU;
- pomoč pri iskanju poslovnega partnerja v tujini;

- svetovanje, kako dostopati do finančnih sredstev;
- podporo pri prenosu inovacij in tehnologije;
- pridobivanje mnenja MSP o zakonodaji EU.

PODPORA ZA PODJETNIKE

Na voljo so različne pobude, ki zagotavljajo podporo podjetnikom, kar vključuje:

- izobraževanje na področju podjetništva;
- izboljšanje poslovnega okolja, da lahko podjetniki rastejo in so uspešni;
- mentorstvo in pristop do določenih skupin.

Mreže, ki jih Evropska komisija že podpira, vključujejo naslednje:

- Evropsko mrežo mentorjev za podjetnice
- Erasmus za mlade podjetnike

BOLJŠI POGOJI ZA USTANOVITEV PODJETJA IN RAST

Na številnih področjih politike MSP Evropska komisija tesno sodeluje z državami članicami z opredelitvijo in izmenjavo primerov dobrih praks. Ta postopek je dolga leta temeljil na Evropski listini za mala podjetja. Razširil se je v skladu s prednostnimi nalogami pobude za MSP v Evropi; na spletnem mestu pobude za MSP je na voljo podatkovna zbirka dobrih praks.

▶ Koristne povezave

Komisija je ustanovila Izvajalsko agencijo za mala in srednja podjetja (EASME – Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises) za upravljanje več programov EU, vključno s programom COSME.

Do objavljenih razpisov za zbiranje predlogov in ponudb v zvezi s programom COSME lahko dostopate prek portala za udeležence.

3.4. Program LIFE

LIFE je edini instrument EU, ki se osredotoča na okolje in podnebne spremembe. Proračun programa LIFE znaša 3,4 milijarde EUR, njegov splošni cilj pa je prispevati k razvoju okoljske in podnebne politike ter zakonodaje EU. Program LIFE izvaja Evropska komisija s pomočjo Izvajalske agencije za mala in srednja podjetja (EASME – Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises). Prijave za financiranje je mogoče izpolniti prek e-predloga v spletu. Integrirane projekte pa je treba predložiti v tiskani obliki.

Cilj integriranih projektov je izvajanje načrtov ali strategij na področju narave, voda, odpadkov in zraka na velikem ozemeljskem območju. Dodatno financiranje integriranih projektov LIFE se lahko zagotovi iz katerega koli vira.

Večletni delovni program LIFE za obdobje 2014–2017 določa okvir za naslednja štiri leta. Prvič je financiranje projekta LIFE zagotovljeno tako prek nepovratnih sredstev kot prek inovativnih finančnih instrumentov, vključno s pilotnim finančnim instrumentom za financiranje naravnega kapitala (NCFF – Natural Capital Financing Financial Instrument), ki spada na področje projekta Narava in biotska raznovrstnost in bo v pomoč pri financiranju projektov na področju biotske raznovrstnosti.

3.5. Ustvarjalna Evropa

Program Ustvarjalna Evropa podpira kulturni in ustvarjalni sektor s skupnim proračunom v višini približno 1,54 milijarde EUR. Program obema sektorjema pomaga izkoristiti priložnosti, ki jih ponujata digitalna doba in globalizacija. Prav tako jima omogoča, da prispevata k ciljem strategije Evropa 2020 za trajnostno rast, nova delovna mesta in socialno kohezijo. Kar je najpomembneje, tema sektorjema zagotavlja nove mednarodne priložnosti, trge in občinstva.

Program sestavljajo:

- podprogram MEDIA, namenjen avdiovizualnemu ustvarjalnemu in kulturnemu sektorju;
- podprogram Kultura za ustvarjalni in kulturni sektor, vendar ne na avdiovizualnem področju;
- medsektorski sklop, ki vključuje jamstveno shemo za posojila za ustvarjalni in kulturni sektor v vrednosti 121 milijonov EUR, kar zadevnim MSP omogoča dostop do finančnih sredstev.

Posamezniki se ne morejo potegovati za sredstva iz tega programa. Kljub temu bo prek samih projektov od skladov imelo korist okrog 250 000 posameznikov. Več o teh priložnostih je na voljo na spletnem mestu Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo.

V vseh državah članicah so bili ustanovljeni centri Ustvarjalne Evrope, ki zagotavljajo podporo in smernice za prijavljene.

3.6. Program za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI – Employment and Social Innovation)

Program EU za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI) je finančni instrument za spodbujanje kakovostnega in trajnega zaposlovanja, zagotavljanje ustrezne socialne zaščite, boj proti socialni izključenosti in revščini ter izboljšanje delovnih pogojev. Njegov skupni proračun znaša 919 milijonov EUR.

Program za zaposlovanje in socialne inovacije zajema tri osi:

- posodobitev politike zaposlovanja in socialne politike prek osi PROGRESS;
- zaposlitvena mobilnost prek osi EURES;
- dostop do mikrofinanciranja in socialno podjetništvo prek osi mikrofinanciranje in socialno podjetništvo.

Os PROGRESS (61 % proračuna) državam članicam pomaga izboljšati politike na treh področjih:

- zaposlovanje, zlasti boj proti brezposelnosti mladih;
- socialna zaščita, socialna vključenost ter zmanjšanje in preprečevanje revščine;
- delovni pogoji.

Os PROGRESS:

- razvija in razširja primerjalno analitično znanje visoke kakovosti;
- pospešuje učinkovito in vključujočo izmenjavo informacij, vzajemno učenje in dialog;
- zagotavlja finančno podporo za preskušanje inovacij na področju socialne politike in politike trga dela;
- organizacijam zagotavlja finančno podporo za razvoj instrumentov in politik EU.

Upravičenci so lahko:

- javni in zasebni organi;
- zavodi za zaposlovanje;
- strokovna telesa, ki jih določa pravo EU;
- nevladne organizacije;

- visokošolske ustanove in raziskovalni inštituti;
- strokovnjaki za vrednotenje in oceno učinka;
- nacionalni statistični uradi;
- mediji.

Cilj **osi EURE**S (18 % proračuna) je krepitev evropske mreže za zaposlitveno mobilnost EURES, ki delodajalcem in iskalcem zaposlitve zagotavlja informacije, svetovanje ter storitve zaposlovanja. Zajema naslednja področja:

- preglednost prostih delovnih mest;
- prijave za zaposlitev:
- oblikovanje storitev za postopek zaposlovanja;
- čezmejna partnerstva.

Med upravičenci so nacionalni, regionalni in lokalni organi ter zavodi za zaposlovanje.

Os mikrofinanciranje in socialno podjetništvo (21 % proračuna) podpira:

- mikrokredite in mikroposojila za ranljive skupine in mikropodjetja;
- socialno podjetništvo.

Upravičenci so javni in zasebni organi, ki zagotavljajo mikrokredite za posameznike in mikropodjetja. Financiranje je na voljo tudi za socialna podjetja v zadevnih državah.

▶ **Več o tem** je na voljo na spletnem mestu EaSI.

3.7. Erasmus+

Program **Erasmus+** podpira izobraževanje, usposabljanje ter pobude na področju mladih in športa za obdobje 2014–2020. Več kot 4 milijonom Evropejcem zagotavlja priložnosti za študij, usposabljanje, pridobivanje delovnih izkušenj in prostovoljstvo v tujini. Na področju športa na primer financira projekte na osnovni ravni ter obravnava čezmejne težave, kot so dogovarjanje o rezultatih tekem, doping, nasilje in rasizem. Skupni proračun za obdobje 2014–2020 znaša 14,7 milijarde EUR.

Ciljni programa Erasmus+ na področju izobraževanja in usposabljanja so:

- izboljšanje ključnih zmožnosti in spretnosti za trg dela;
- uvedba izboljšav kakovosti, odličnosti na področju inovacij in internacionalizacije v izobraževalnih institucijah ter institucijah za usposabljanje;
- izboljšanje ozaveščenosti glede evropskega prostora vseživljenjskega učenja ter posodobitev sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Za izvajanje teh posebnih ciljev so vzpostavljene tri vrste ključnih ukrepov.

- **Ključni ukrep 1** podpira nadnacionalno mobilnost z namenom povečanja ravni ustreznih spretnosti na trgu dela in izboljšanja spretnosti strokovnjakov za izpolnitev potreb posameznih udeležencev.
- **Ključni ukrep 2** se osredotoča na nadnacionalna partnerstva med ustanovami za izobraževanje, usposabljanje in mlade ter podjetji, javnimi organi in organizacijami civilne družbe v različnih gospodarskih in družbenih sektorjih.
- Podporo za reforme politik zagotavlja **ključni ukrep 3** z razvojem znanja, preglednostjo in orodji za priznavanje, eksperimentiranjem na področju politike in podporo za različne organizacije deležnikov.

▶ **Več o tem** je na voljo na spletnem mestu Erasmus+.

3.8. Tretji program ukrepov EU na področju zdravja

Program ukrepov EU na področju zdravja zagotavlja, da je zdravje ljudi zaščiteno v sklopu vseh politik EU, ter sodeluje z državami članicami in jih podpira pri izboljšanju javnega zdravstva ter preprečevanju bolezni in tveganj za telesno in duševno zdravje. Program prispeva k pametnim in vključujočim ciljem v okviru strategije Evropa 2020.

Cilji programa ukrepov EU na področju zdravja so:

- spodbujanje zdravja, preprečevanje bolezni in ustvarjanje spodbudnega okolja za zdrav življenjski slog;
- zaščita državljanov pred resnimi čezmejnimi nevarnostmi za zdravje;
- prispevanje k inovativnemu, učinkovitemu in trajnostnemu zdravstvenemu sistemu;
- omogočanje dostopa do boljšega in varnejšega zdravstvenega varstva.

Program ukrepov EU na področju zdravja se izvaja na podlagi letnih delovnih načrtov, v katerih so določena prednostna področja in merila za financiranje. Skupni proračun za tretji program ukrepov EU na področju zdravja znaša 449,4 milijona EUR. V njem lahko sodelujejo različne organizacije, vključno z raziskovalnimi inštituti in univerzami, javnimi organi, nevladnimi organizacijami ter zasebnimi podjetji.

Sredstva v okviru programa ukrepov EU na področju zdravja za obdobje 2014–2020 in skladov ESI za obdobje 2014–2020 se lahko skupaj uporabijo za zmanjšanje neenakosti na področju zdravja, in sicer na naslednjih področjih:

- olajšanje dostopa do boljšega in varnejšega zdravstvenega varstva;
- spodbujanje inovacij na področju zdravstvenih raziskav in zdravstvenega varstva;
- spodbujanje inovacij na področju javnozdravstvenih ukrepov in zdravstvenih storitev;
- razvoj raziskovalnih orodij za izboljšanje kakovosti in stroškovne učinkovitosti, kot je ocenjevanje zdravstvene tehnologije (HTA – Health Technology Assessment);
- podpora in spodbujanje sodelovanja med državami članicami;
- povečanje dostopa do čezmejne medicinske oskrbe in strokovnega znanja;
- podpora in usposabljanje zaposlenih v zdravstvu;
- spodbujanje zdravja, preprečevanje bolezni in spodbujanje zdravega okolja;
- aktivno in zdravo staranje;
- zdravje in varnost na delovnem mestu;
- boljša pripravljenost in zmogljivosti v izrednih zdravstvenih razmerah ter pripravljenost na resne čezmejne nevarnosti za zdravje;
- sistemi informacij in znanja o zdravju;
- elektronski zdravstveni sistemi in zmogljivosti.

4. SKLADI ESI IN DRUGI INSTRUMENTI EU PO POSAMEZNIH TEMATSKIH CILJIH

Pri financiranju projektov veljajo naslednja splošna načela:

- **Pravilo sofinanciranja:** EU le delno sofinancira projekt. Zato morajo predlagatelji in partnerji zagotoviti lastna finančna sredstva ali finančna sredstva tretjih oseb, s katerimi prispevajo h kritju stroškov projekta.
- **Pravilo o neprofitnosti:** nepovratna sredstva ne smejo ustvarjati dobička. Če projekt ustvarja dobiček, se izvede analiza finančne vrzeli, da se oceni potreba po morebitnih nepovratnih sredstvih in njihov znesek.
- **Pravilo neveljavnosti za nazaj:** sofinanciranje je upravičeno le za stroške, ki nastanejo po datumu začetka projekta, ki je določen v sporazumu o nepovratnih sredstvih.
- **Pravilo o nekumulaciji:** posameznemu upravičencu se lahko dodelijo le enkratna nepovratna sredstva.

Vsi projekti morajo:

- zagotoviti dodano vrednost na ravni EU;
- biti inovativni ter predlagati izvirne rešitve in metodologije;
- obravnavati evropske prednostne naloge in politike.

Načelo nekumulativnega dodeljevanja velja le za nepovratna sredstva EU, ki so dodeljena za isti namen in istemu upravičencu ne glede na vrsto upravljanja. Zato je mogoče **združiti vire iz skladov ESI in drugih instrumentov EU**. Vendar načelo nekumulativnega dodeljevanja ne velja za sredstva programa Obzorje 2020 in sklade ESI, ki se lahko dodelijo istemu projektu in istemu upravičencu.

Nadomestitev nacionalnega/regionalnega ali zasebnega sofinanciranja projektov/programov EU, ki jih prek skladov ESI neposredno upravlja Komisija (in obratno), ni dovoljena.

Pravilo o prepovedi dvojnega financiranja: isti stroški se iz katerega koli proračuna v nobenih okoliščinah ne financirajo dvakrat.

Skladi ESI se izvajajo predvsem na nacionalnih in regionalnih ravneh ter so lahko delno usmerjeni k čezozemeljskim dejavnostim. Program Obzorje 2020 ter drugi programi in instrumenti EU so običajno centralno upravljani in pogosto vključujejo nadnacionalne projekte. To pomeni, da lahko isti upravičenec zaprosi za različne vire financiranja za nepovezane ali dopolnilne dejavnosti. Prijave bodo ocenjene na podlagi upravičenosti v skladu s pravili posameznih virov financiranja.

V naslednjem razdelku so opisane možnosti za sinergije in dopolnjevanje po posameznih tematskih ciljih, in sicer med petimi evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi ter med skladi ESI in drugimi instrumenti financiranja EU.

4.1. Tematski cilj 1: krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij

Politike EU na področju raziskav in inovacij do leta 2020 so opredeljene v vodilni pobudi strategije Evropa 2020 „Unija inovacij". Vključujejo pet evropskih partnerstev za inovacije na pametnih, družbenih in okoljskih področjih. Pobuda vključuje tudi celotni inovacijski cikel od raziskav do trženja.

Države članice morajo razviti nacionalne in/ali regionalne „strategije za pametno specializacijo" z vključitvijo nacionalnih ali regionalnih organov upravljanja in deležnikov, kot so univerze in druge visokošolske institucije, industrija ter socialni partnerji, v podjetniški proces iskanja.

Strategije pametne specializacije vključujejo:

- „predhodne ukrepe" za pripravo regionalnih udeležencev s področja raziskav in inovacij na strategijo Obzorje 2020;
- „nadaljnje ukrepe" za izkoriščanje rezultatov raziskav in inovacij, ki izhajajo iz Obzorja 2020 in prejšnjih programov, s posebnim poudarkom na vzpostavljanju inovacijam prijaznega okolja za podjetja in industrijo, vključno z MSP.

Pomembno je, da se prepoznajo skupne priložnosti za financiranje infrastrukture na področju raziskav in inovacij, spodbuja mednarodno sodelovanje, izvajajo medsebojni pregledi ter uvede izmenjava dobrih praks in usposabljanje v vseh regijah.

TEMATSKI CILJ 1 IN SKLADI ESI

ESRR izboljšuje infrastrukturo in zmogljivosti na področju raziskav in inovacij z namenom razvoja ter spodbujanja centrov odličnosti in poslovnih naložb v raziskave in inovacije. ESRR prav tako razvija povezave med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter sektorjem visokošolskega izobraževanja s ciljem povečanja naložb v:

- razvoj izdelkov in storitev;
- prenos tehnologij;
- socialne inovacije;
- ekoinovacije;
- aplikacije za javne storitve;
- spodbujanje povpraševanja;
- mrežno povezovanje;
- grozde in odprte inovacije prek pametne specializacije.

Predvidene so tudi naložbe v pilotne linije, ukrepi za zgodnje ovrednotenje izdelkov, napredne proizvodne zmogljivosti ter proizvodnja in razširjanje tehnologij za splošno rabo.

Morebitni projekti s področja raziskav in inovacij se presojajo glede na njihov možni prispevek h gospodarskemu razvoju države članice ali regije ter glede na njihovo znanstveno ali tehnološko vrednost.

ESS podpira podiplomski študij, usposabljanje raziskovalcev, dejavnosti za mrežno povezovanje in partnerstva med visokošolskimi institucijami, raziskovalnimi inštituti in podjetji.

EKSRP krepi povezave med kmetijstvom, proizvodnjo hrane, gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, prenos znanja in naložbe v nove tehnologije, predelavo ter trženje. Pomembno vlogo ima tudi evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti, katerega cilj je oblikovati nove in inovativne

prakse v kmetijstvu. EKSRP podpira tehnološki razvoj izdelkov, praks in tehnik v kmetijstvu, kmetijsko-živilskem in gozdarskem sektorju. Financira nove grozde in mreže, dejavnosti med raziskovalnimi središči in inovativnimi podjetji ter tehnološke in uporabne raziskave.

TEMATSKI CILJ 1 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Raziskovalne organizacije ali podjetja imajo pogosto na voljo finančna sredstva iz skladov ESI, da izvedejo prve poskusne raziskave ali razvijejo inovativno tehnologijo ali izdelek. Pogoji za dodelitev teh sredstev so običajno prilagodljivi, zlasti v najmanj razvitih regijah. To zadevnim raziskovalnim organizacijam ali podjetjem omogoča rast do točke, ko lahko vstopijo v bolj konkurenčno okolje projekta Obzorje 2020.

Če so med projektom Obzorje 2020 potrebna finančna sredstva za nadaljevanje dejavnosti ali da se omogoči prihod inovativne zamisli na trg, to morda ni mogoče zaradi konkurenčne narave postopka. V tem primeru se lahko iz skladov ESI zagotovijo sredstva, potrebna za uresničitev teh zamisli.

Financiranje istega projekta z različnimi nepovratnimi sredstvi iz programa Obzorje 2020 in skladov ESI je dovoljeno le, če to ne vključuje dvojnega financiranja, saj Obzorje 2020 in skladi ESI ne smejo financirati iste postavke.

Pravica do združevanja skladov ESI in programa Obzorje 2020 ne pomeni, da se lahko opusti zagotovitev potrebnega nacionalnega/regionalnega/zasebnega sofinanciranja.

NEMŠKI ZNANSTVENI PARK, POLN ZAMISLI (FINALIST ZA NAGRADE REGIOSTARS ZA LETO 2009)

Znanstveni park v kraju Golm na obrobju Potsdama, ki je bil ustanovljen sredi 90. let prejšnjega stoletja, je postal največje in najpomembnejše raziskovalno središče v deželi Brandenburg. Znanstveni park združuje tri inštitute Max Planck, dva inštituta Fraunhofer Gesellschaft, poslovni inkubacijski center GO:IN in številna druga inovativna podjetja.

Center GO:IN, ki je bil ustanovljen leta 2007, zagotavlja idealne pogoje za ustanavljanje podjetij, zagotavlja konferenčne dvorane in prostore, tržne rešitve in strokovno usposabljanje. V parku, ki je iz ESRR prejel sredstva v višini 74,3 milijona EUR, je zaposlenih več kot 1 300 znanstvenikov. Od ustanovitve parka so številni skupni raziskovalni projekti prejeli sredstva iz okvirnih programov za raziskave, ki jih financira EU.

▶ **Več o parku** Wissenschaftspark Potsdam-Golm.

TRAJNOSTNA EVROPSKA MREŽA ZA POMORSKO OPAZOVANJE IN PODATKE

Okvirni programi EU za raziskave imajo vsa razvita orodja za boljše upravljanje in razširjanje pomorskih podatkov. Ti so temelj za trajnostno evropsko mrežo za pomorsko opazovanje in podatke (EMODnet – European Marine Observation and Data Network), ki jo bo podpiral element ESPR za neposredno upravljanje. Cilj mreže je razviti visokokakovostno zbirko pomorskih podatkov in znanja, ki jo lahko uporabljajo različne strani brez podvajanja prizadevanj.

▶ **Več o mreži** EMODnet.

OBLIKOVANJE GROZDOV V EVROPI

Mreža povezanih grozdov v Evropi (CLOE – Clusters Linked Over Europe) se je začela kot projekt INTERREG, ki je sedmim regijam pomagal pri izmenjavi izkušenj in informacij o uspešnem upravljanju in razvijanju grozdov. Grozdi so mreže združljivih ali konkurenčnih medsebojno povezanih podjetij, ki sodelujejo z namenom krepitve industrije na določenem področju.

Nadnacionalni stiki med grozdi so se nadaljevali po zaključku projekta in tako so se začele številne dejavnosti, ki jih financirata sedmi okvirni program za raziskave (OP7) in okvirni program za konkurenčnost in inovativnost, tj. predhodnik programa COSME.

▶ **Več o mreži** CLOE.

SODELOVANJE POVEČUJE MOŽNOSTI ZA FINANCIRANJE RAZISKAV

Regionalna komisija za usklajevanje severne regije Porto (CCDRN – Regional Coordination Commission of the North Region of Porto), ki upravlja strukturne sklade (ESRR in ESS), je objavila razpis za zbiranje predlogov za podporo projektov regionalne komisije za usklajevanje, zasnovanih za povečanje sodelovanja med univerzami in lokalno industrijo v regiji. Eden od ciljev projekta je bil pomagati lokalnim akterjem pri kandidiranju za pridobitev sredstev iz OP7.

Uspešni projekt I-CITY, ki ga je predložila Univerza v Portu, se je osredotočil na spodbujanje človeških virov in dejavnosti za usposabljanje ter dopolnjuje projekt „Future Cities", ki se je osredotočil na izboljšanje, opremo, infrastrukturo in mednarodno izmenjavo. Zaradi tega sodelovanja med projektoma je lahko univerza najela več raziskovalcev, kot bi jih lahko, če bi pridobila le nepovratna sredstva iz OP7. Projekta sta se izvajala skupaj in tako povečala zmožnost za izvajanje in opravljanje preskusov, s katerimi so se merili rezultati raziskav v okviru projekta Future Cities.

Zaradi regionalne komisije za usklajevanje je postal strokovni center za projekt Future Cities bolj prepoznaven, kar je privabilo več partnerjev iz industrije ter zagotovilo podporo občine in lokalnih skupnosti. Ta vrsta politične podpore, ki so jo omogočili strukturni skladi, je bila ključnega pomena za uresničitev ciljev projekta.

Poleg tega je po dodelitvi sredstev iz OP7 Univerzi v Portu postalo jasno, da bo imel njen raziskovalni potencial močan mednarodni in gospodarski vpliv.

To je regionalno komisijo za usklajevanje spodbudilo, da ugotovitve vključi v strateški dokument o pametni specializaciji, ki ga je predstavila Evropski komisiji za programsko obdobje 2014–2020.

▶ **Več informacij o teh** skupnih pobudah

Cilj Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT) je povečanje sposobnosti razvoja inovacij v Evropi. Proračun EIT v okviru programa Obzorje 2020 znaša 2,7 milijarde EUR ter financira **skupnosti znanja in inovacij (SZI).**

SZI je izjemno avtonomno partnerstvo vodilnih visokošolskih ustanov, raziskovalnih organizacij, podjetij in drugih deležnikov, ki sodelujejo v inovacijskem procesu.

SZI izvajajo številne dejavnosti, vključno s programi usposabljanja in izobraževanja, inovacijskimi projekti in poslovnimi inkubatorji.

V okviru EIT so „dejavnosti z dodano vrednostjo" SZI financirane do 100-odstotno, kar pa ne velja za „dopolnilne dejavnosti". Zato morajo SZI za te dejavnosti poiskati druge vira financiranja. Med njimi so lahko skladi ESI ter ukrepi za raziskave, razvoj in inovacije v sklopu programa Obzorje 2020.

Leta 2010 so bile ustanovljene tri SZI:

- SZI Climate: blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
- EIT ICT Labs: informacijske in komunikacijske tehnologije;
- SZI InnoEnergy: trajnostna energija.

Poleg tega dve novi SZI obravnavata naslednja področja:

- inovacije za zdravo življenje in aktivno staranje;
- surovine: trajnostno izkoriščanje, pridobivanje, predelava, recikliranje in nadomeščanje.

Leta 2016 bosta ustanovljeni dve novi SZI**:**

- Food4future;
- SZI na področju proizvodnje z dodano vrednostjo.

Leta 2018 pa bo ustanovljena ena SZI na področju:

- mobilnosti v mestih.

▶ Koristne povezave

Portal za udeležence je internetni portal za sodelujoče v programih EU na področju raziskav in inovacij. Morebitnim upravičencem zagotavlja sklop storitev, ki so jim v pomoč pri sodelovanju v programih in jim olajšajo sodelovanje s Komisijo. Morebitni upravičenci naj se registrirajo na portalu, da bodo lahko uporabljali vse storitve, ki so na voljo.

Ideal-IST je orodje za iskanje partnerjev.

Smernice za oblikovalce politik in izvršilne organe „Omogočanje sinergij med evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi, programom Obzorje 2020 ter drugimi programi Unije na področju raziskav, inovacij in konkurenčnosti" temeljito opisujejo koncept sinergij med programi z namenom oblikovanja strategij pametne specializacije. Podrobno opisujejo možnosti financiranja in različne scenarije financiranja.

4.2. Tematski cilj 2: povečanje dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti

Razpoložljivost širokopasovnega interneta z visoko hitrostjo in dostop do infrastrukture za digitalne storitve sta temelja sodobnega enotnega trga, ki omogoča rast komunikacij, storitev in poslovanja.

Vodilna pobuda „Evropska digitalna agenda" je del stebra za pametno rast strategije Evropa 2020. Njen cilj je znova zagnati evropsko gospodarstvo ter pomagati evropskim državljanom in podjetjem čim bolj izkoristiti digitalne tehnologije. Njeni cilji vključujejo:

- oblikovanje digitalnega enotnega trga, vključno z razvojem spletnih vsebin in e-poslovanja ter uporabo e-podpisov;
- interoperabilnost storitev IKT;
- hiter in izjemno hiter dostop do interneta: „dostopovna omrežja naslednje generacije" za uresničitev ciljev EU na področju dostopa do hitrega interneta;
- raziskave in inovacije IKT;
- koristi, ki jih omogoča IKT, kot so e-vlada, e-zdravstvo in e-naročanje.

TEMATSKI CILJ 2 IN SKLADI ESI

ESRR pomaga:

- razvijati izdelke in storitve IKT;
- razširiti uvajanje širokopasovne povezave in omrežij z visoko hitrostjo;
- podpirati sprejemanje novih tehnologij in omrežij za digitalno gospodarstvo;
- krepiti aplikacije IKT za e-poslovanje, e-vlado, e-učenje, e-vključenost, e-kulturo in e-zdravstvo.

ESF podpira

- razvoj spretnosti in kompetenc na področju IKT pri delu in IKT v javnih upravah;
- financira boljšo dostopnost, uporabo in kakovost informacij ter komunikacijskih tehnologij prek digitalne pismenosti, e-učenja, e-vključenosti, e-spretnosti in podjetniških veščin.

EKSRP pomaga izboljšati širokopasovno povezavo na podeželju in razvija IKT na podeželskih območjih. Financira zlasti:

- naložbe v infrastrukturo;
- storitve IT in podjetja IT na podeželju;
- tehnološke inovacije v kmetijstvu in gozdarstvu;
- sisteme IT v kmetijsko-živilski industriji;
- grozde in omrežja;
- poklicno usposabljanje na področju IKT in zagotavljanje posebnih svetovalnih storitev na področju IKT za MSP na podeželju ter kmetovalce;
- aplikacije IKT za e-vlado, e-vključenost, e-učenje, e-kulturo, e-poslovanje itd.

TEMATSKI CILJ 2 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Prednostna omrežja EU se financirajo prek **instrumenta za povezovanje Evrope (IPE), ESRR in EKSRP pa podpirata dopolnilno lokalno in regionalno infrastrukturo**. V skladu z načelom o nekumulativnosti ni mogoče pridobiti različnih nepovratnih sredstev za isti projekt.

IPE in Evropska investicijska banka (EIB) zagotavljata **začetni kapital in tehnično pomoč** za omejeno število pobud za širokopasovne povezave. Projekti, ki želijo neposredno izkoristiti IPE, morajo prikazati najsodobnejše tehnološke rešitve in predstavljati inovativne poslovne modele ali izjemno uporabne rešitve. **Finančne instrumente iz IPE je mogoče pridobiti hkrati s sredstvi iz drugih virov EU.**

Pri izbiranju najustreznejšega instrumenta financiranja se upošteva potencial projekta za ustvarjanje prihodka in njegova raven tveganja.

Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) so prisotne na različnih področjih programa **Obzorje 2020**. Ob upoštevanju tega je bil razvit vodnik, ki je morebitnim projektom v pomoč pri iskanju tem v zvezi z IKT v programu Obzorje 2020 in je na voljo na spletnem mestu evropske digitalne agende.

UNIVERZA NA ŠKOTSKEM ZDRUŽUJE FINANČNA SREDSTVA IZ ESRR IN ESS TER EVROPSKA SREDSTVA ZA RAZISKAVE

V preteklih programskih obdobjih je škotska univerza UHI (University of the Highlands & Islands) s pomočjo ESRR okrepila svoje raziskovalne zmogljivosti in infrastrukturo IT, medtem ko so bila sredstva iz ESS ključna za razvoj učnih materialov in učnega načrta v podporo netradicionalnim udeležencem izobraževanja.

Projekt MERIKA ali pospeševalnik za inovacije in znanje na področju raziskav energije morij (Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator) je ambiciozna pobuda univerze UHI, ki je svojo fakulteto za znanost, zdravstvo in inženiring preoblikovala v referenčno raziskovalno in inovacijsko središče za pomorsko energijo. Projekt MERIKA, ki je financiran iz 7. okvirnega raziskovalnega programa, tj. predhodnika programa Obzorje 2020, se izvaja od leta 2014 do leta 2017.

Cilj 3 **programa ukrepov EU na področju zdravja**, ki se osredotoča na inovativne, učinkovite in trajnostne zdravstvene sisteme, vključuje podporo za sisteme in zmogljivosti e-zdravja.

▶ Koristne povezave

Do evropskih sredstev, ki so na voljo za teme in projekte v zvezi z **digitalno agendo**, je mogoče neposredno dostopati prek spletnega mesta evropske digitalne agende.

Pobuda Komisije **Povezane skupnosti** podpira regije in mesta pri razvoju širokopasovnih omrežij. Številnim inovativnim pilotnim projektom, ki jih je mogoče uporabiti po vsej EU, pomaga pri uvedbi širokopasovne povezave z visoko hitrostjo. Morebitni upravičenci lahko predložijo zamisli. Če želite več podrobnih informacij, nam to sporočite na e-poštni naslov EC-CONNECTED-COMMUNITIES@ec.europa.eu.

Evropski portal širokopasovnih povezav je informacijska platforma za deležnike, ki zagotavlja informacije o širokopasovnih projektih, strategijah in akcijskih načrtih za posamezne države članice. Morebitni upravičenci se lahko registrirajo na portalu širokopasovnih povezav.

4.3. Tematski cilj 3: povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij (MSP), kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR)

Kohezijska politika je ključna za razvoj MSP. Kot določa strategija Evropa 2020, je zagotovitev polnega dostopa do financiranja za MSP ključna za spodbujanje inovacij in dolgoročno stabilnost v EU.

Drugi steber skupne kmetijske politike (SKP) je dodaten podporni instrument za razvoj MSP, zlasti v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju.

TEMATSKI CILJ 3 IN SKLADI ESI

ESRR bo spodbujal podjetništvo s:

- financiranjem poslovnih inkubatorjev;
- razvojem novih poslovnih modelov za MSP;
- podpiranjem oblikovanja in razširitve naprednih zmogljivosti za razvoj izdelkov in storitev;
- zagotavljanjem pomoči MSP pri širitvi na regionalne, nacionalne in mednarodne trge;
- sodelovanjem v inovacijskem procesu.

ESS spodbuja samozaposlovanje in ustanavljanje inovativnih MSP. Poleg tega:

- pomaga podjetnikom in zaposlenim, da se prilagodijo spremembam;
- spodbuja socialna podjetja in socialno gospodarstvo;
- povečuje konkurenčnost MSP s spodbujanjem prilagodljivosti podjetij in delavcev;
- podpira organe, ki izvajajo poklicno izobraževanje in usposabljanje.

EKSRP financira vse kmetijske sektorje, gozdarska podjetja ter podeželska mikro in mala podjetja, in sicer:

- s spodbujanjem sodelovanja med različnimi podjetji ter deležniki, mrežami in grozdi;
- s spodbujanjem inovacij v kmetijstvu prek evropskega partnerstva za inovacije za produktivnost in trajnostni razvoj v kmetijstvu;
- s spodbujanjem MSP, da se prilagodijo podnebnim spremembam, z zagotavljanjem različnih vrst namenske pomoči, ki vključuje okolju prijazne svetovalne storitve.

ESPR povečuje konkurenčnost MSP v sektorjih ribištva in akvakulture. Na voljo so finančna sredstva za krepitev tehnološkega razvoja in inovacij na naslednjih področjih:

- energijska učinkovitost in prenos znanja;
- svetovalne storitve na področju podjetniških in tržnih strategij ter okoljske trajnosti;
- partnerstva med ribiči in znanstveniki;
- diverzifikacija ter izboljšanje varnosti in delovnih pogojev na ribiških plovilih.

Kadar finančni instrumenti podjetjem, vključno z MSP, omogočajo financiranje, takšna podpora spodbuja ustanavljanje novih podjetij prek:

- zagotavljanja začetnega in zagonskega kapitala ter kapitala za širitev;
- zagotavljanja kapitala za krepitev podjetja ali za nove projekte;
- pomoči podjetjem pri vstopu na nove trge.

Takšna podpora lahko vključuje naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva ter v obratna sredstva v skladu s pravil EU o državni pomoči. Vključuje lahko tudi stroške, povezane s prenosom lastniških pravic, če se ti prenosi izvedejo med neodvisnimi vlagatelji.

TEMATSKI CILJ 3 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

MSP se spodbuja, da črpajo sredstva iz programa COSME in programa Ustvarjalna Evropa.

MSP se spodbuja tudi, da sodelujejo v celotnem programu **Obzorje 2020** in zlasti pri njegovi prednostni nalogi **„vodilni položaj v industriji"**:

ukrepi za **vodilni položaj pri omogočitvenih in industrijskih tehnologijah (LEIT – Leadership in enabling & industrial technologies)** se osredotočajo na IKT, nanotehnologije, napredne materiale, biotehnologijo, proizvodnjo in vesolje.

Dostop do tveganega kapitala spodbuja zasebno financiranje in tvegani kapital. V okviru ukrepa „dostop do tveganega kapitala" bo program Obzorje 2020 podjetjem in drugim vrstam organizacij, ki delujejo na področju raziskav in inovacij, omogočil lažji dostop do posojil, jamstev, posrednih osebnih jamstev ter hibridnih, vmesnih (mezzanine) in lastniških finančnih sredstev.

Ukrep **„inovacije v MSP"** dopolnjuje sklade ESI in se osredotoča na prihodnost ter vključuje **Instrument za MSP**, podporo za **pobudo EUREKA/Eurostars**, ki zagotavlja financiranje nadnacionalnih sodelovalnih projektov raziskovalno intenzivnih MSP, ter različne ukrepe s ciljem razvoja in zagotavljanja boljših podpornih storitev na področju inovacij za MSP.

Instrument za MSP, za katerega je v obdobju 2014–2020 na voljo okrog 3 milijarde EUR, MSP pomaga razvijati prodorne inovativne zamisli, ki so pripravljene za trženje na globalnem trgu. Dejavnosti, za katere se lahko pridobi podpora, in razpisi za zbiranje predlogov so navedeni v delovnem programu za obdobje 2014–2015.

Finančni instrumenti programa Obzorje 2020 sodelujejo s tistimi v sklopu pobude COSME. Več informacij o bankah in skladih, ki zagotavljajo tvegani kapital s podporo EU.

Evropska investicijska banka (EIB) in Evropski investicijski sklad (EIS) imata pomembno vlogo pri izvajanju posameznih finančnih instrumentov v imenu Komisije in v partnerstvu z njo.

Izvajalsko agencijo za mala in srednja podjetja (EASME – Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises) je ustanovila Komisija za upravljanje več programov EU, vključno z večjim delom pobude COSME, Evropsko podjetniško mrežo (EEN – Enterprise Europe Network) in delom programa Obzorje 2020 – zlasti „inovacije v MSP" ter „vodilni položaj na področju omogočitvenih in industrijskih tehnologij".

Ustvarjalna Evropa: Sporočilo Komisije o programu Evropa 2020 poudarja, da mora EU zagotoviti privlačnejše okvirne pogoje za inovacije in ustvarjalnost. Kulturni in ustvarjalni sektor sta vir inovativnih zamisli, ki jih je mogoče pretvoriti v izdelke in storitve, ki ustvarjajo rast in delovna mesta ter pomagajo pri reševanju težav v zvezi z družbenimi spremembami. V Sporočilu je navedeno, da je treba za zagotovitev, da bosta ta sektorja v celoti dosegla svoj gospodarski potencial, izboljšati dostop do financiranja. Kot odziv na te potrebe je bila sprejeta **jamstvena shema za kulturne in ustvarjalne sektorje**, ki bo uvedena leta 2016 in bi morala zaradi svojega multiplikacijskega učinka ustvariti do 750 milijonov EUR [13] za mala **podjetja, ki delujejo** v teh sektorjih.

V skladu s predpisi o programu Ustvarjalna Evropa in pobudi COSME se mora v vseh primerih uporabljati načelo o nekumulativnosti[14]. Kljub temu pa je mogoče združevanje finančnih instrumentov z nepovratnimi sredstvi, subvencionirano obrestno mero ali subvencioniranimi provizijami za jamstvo.

▶ Več o tem

Nova različica orodja Register upravičencev, ki je začelo delovati 28. februarja 2014, vključuje vprašalnik, na podlagi katerega se ugotovi, ali je organizacija MSP v skladu s Priporočilom EU 2003/361/ES in ali je upravičena do vložitve vloge za pridobitev sredstev v okviru nekaterih ukrepov programa Obzorje 2020.

13 Skupni znesek jamstva, vključno z deležem finančnih institucij.

14 Upoštevati je treba, da je v skladu s členom 10(2) uredbe o COSME dovoljeno naslednje: „Prek Evropske podjetniške mreže se lahko zagotavljajo tudi storitve v okviru drugih programov Unije, kot je Obzorje 2020, vključno s svetovanjem, ki spodbuja sodelovanje MSP v drugih programih Unije." Nekatere storitve, ki jih partnerji Evropske podjetniške mreže neposredno zagotavljajo MSP, lahko vključuje tudi cilje operativnih programov in jih je zato morda mogoče ločiti ter podpreti z nepovratnimi sredstvi in pod pogoji skladov ESI.

4.4. Tematski cilj 4: podpora prehodu na nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih

Pričakuje se, da bodo ESRR, Kohezijski sklad in EKSRP pospešili izvajanje zakonodaje EU na področju obnovljive energije in energijske učinkovitosti. Uredba o skupnih določbah, ki velja za sklade ESI, določa tudi, da morajo države članice zagotoviti informacije o tem, kako se bodo spopadale s podnebnimi spremembami. To je v skladu s ciljem EU, da se vsaj 20 % proračuna nameni obvladovanju podnebnih sprememb.

TEMATSKI CILJ 4 IN SKLADI ESI

ESRR in **Kohezijski sklad** se osredotočata na:

- energijsko učinkovitost in obnovljivo energijo;
- soproizvodnjo z visokim izkoristkom;
- pametna distribucijska omrežja ter celostne akcijske načrte za nizkoogljično in trajnostno energijo v mestnih območjih.

Poleg tega ESRR podpira raziskave in inovacije na področju nizkoogljičnih tehnologij.

EKSRP podpira spremembo namembnosti zgradb v podeželskih naseljih ali v njihovi bližini – s tem bi se morali izboljšati energijska učinkovitost, zmanjšati stroški, ustvariti nova delovna mesta in privabljati naložbe. Predvidene so tudi naložbe v proizvodnjo na kmetijah in uporaba obnovljive energije na podeželju.

ESPR izboljšuje energijsko učinkovitost na ribiških plovilih z naložbami v opremo ter uvajanjem pregledov energijske učinkovitosti in drugih programov. Na voljo je tudi podpora za povečanje učinkovitosti virov v akvakulturi.

Za prehod na nizkoogljično gospodarstvo so potrebne tudi nove veščine v gradbenem sektorju. Na tem področju lahko **ESS** omogoči usposabljanje in izobraževanje ter zagotovi mehanizme za uskladitev ponudbe okolju prijaznih veščin in povpraševanja po njih.

USPOSABLJANJE ZA TRAJNOSTNO PRIHODNOST

Projekt Greenways to Work (Zelene poti na delo), za katerega je bilo iz ESS namenjenih več kot 800 000 GBP, se je v Združenem kraljestvu izvajal od avgusta 2009 do julija 2012. Projekt je zagotavljal usposabljanje na področju recikliranja, obnovljive tehnologije in energijske učinkovitosti.

Eden od ciljev projekta je bil zmanjšati tako imenovano energetsko revščino prebivalcev socialnih stanovanj. V okviru projekta je bilo zagotovljeno usposabljanje lastnega osebja in operativnih socialnih delavcev, da bi se naučili svetovati prebivalcem, kako naj povečajo energijsko učinkovitost svojih domov.

Usposabljanje je bilo na voljo tudi lokalnim gradbenim in vodovodnim podjetjem, vključevalo pa je usposabljanje o tehnikah instalacije sončnih celic, toplotnih črpalk za domačo uporabo in solarnih sistemov za toplo vodo. Po koncu usposabljanja so bili ti delavci usposobljeni za svetovanje strankam, kako pridobiti nepovratna državna sredstva za instalacijo energetsko varčne opreme.

Projekt se je izvajal hkrati s programom ESRR, ki je bil namenjen izboljšanju izolacije hiš v pokrajini zahodna Cumbria. Poleg tega je financiranje izvajalce usposabljanj navdihnilo, da so sami razvili in izvajali ustrezne tečaje.

Podobno bi se lahko za razvoj obnovljivih virov energije uporabila kombinacija sredstev iz **ESRR** in **EKSRP**. Primeri zajemajo instalacijo kotlov na biomaso ali lesne sekance in spodbujanje kmetijstva, ki temelji na biomasi.

SPODBUJANJE ENERGIJSKIH POLJŠČIN

Energijske poljščine se lahko uporabljajo kot alternativa fosilnim gorivom in lahko prispevajo k ciljem EU za blažitev podnebnih sprememb. Pod okriljem EKSRP je lokalna akcijska skupina v mestu Sud du Pays de Saint-Brieuc v Franciji spodbudila kmete k razmišljanju o energijskih poljščinah kot zeleni priložnosti za diverzifikacijo poslovanja.

Eden od kmetov je prejel sredstva za preskušanje uporabe prstastega trstikovca kot biogorivo in rezultati so bili spodbudni. „Gojenje prstastega trstikovca je precej manj zahtevno kot gojenje drugih poljščin. En sam hektar te energijske poljščine lahko absorbira približno 36 ton ogljikovega dioksida. Uporabiti ga je mogoče v obliki drobirja ali peletov za proizvodnjo toplote ali pretvorbo v etanol," je pojasnil.

TEMATSKI CILJ 4 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Podprogram za podnebne ukrepe LIFE financira projekte za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter podnebno upravljanje in obveščanje.

Skladi ESI in podprogram LIFE se lahko uporabljata skupaj na več področjih:

- **integrirani projekti**, pri katerih je treba sredstva iz podprograma LIFE kombinirati z drugimi viri financiranja ter ki so namenjeni izvajanju regionalnih, medregionalnih ali nacionalnih načrtov ali strategij v skladu z okoljsko politiko ali zakonodajo EU;
- **zaporedni projekti**, pri katerih lahko podprogram LIFE podpre različne energetsko učinkovite pilotne projekte. Te projekte je nato mogoče nadgraditi in ponoviti z naložbami iz skladov ESI ali razširiti s pomočjo nadnacionalne mreže skladov ESI;
- skladi ESI bi lahko podprli **inovativne projekte** s sredstvi podprograma LIFE, da bi podprli dejavnosti vrednotenja in razširjanja.

Cilj družbenega izziva „Zanesljiva, čista in učinkovita energija" programa Obzorje 2020 je doseči konkurenčen energetski sistem na sedmih posebnih raziskovalnih področjih:

- zmanjšanje porabe energije in ogljičnega odtisa;
- poceni oskrba z električno energijo z nizkimi emisijami ogljika;
- alternativna goriva in mobilni viri energije;
- enotno in pametno evropsko elektroenergetsko omrežje;
- nova znanja in tehnologije;
- trdno odločanje in sodelovanje javnosti;
- uveljavljanje inovacij na področju energije in IKT na trgu.

Družbeni izziv „Pametni, zeleni in integrirani prevoz" programa Obzorje 2020 podpira razvoj z viri gospodarnega prometnega sistema, ki spoštuje okolje, in vodilno vlogo v svetu na področju evropskega prometnega sektorja. Spodbuja tudi za boljšo mobilnost, manj zastojev, več varnosti in zaščite.

Skupni projekti skladov ESI in programa Obzorje 2020 bi se lahko izvajali na različnih področjih, vključno z naslednjim:

- uveljavljanje energetskih inovacij na trgu za projekte, povezane z izvajanjem energetske politike;
- priprava podlage za naložbe;
- krepitev zmogljivosti;
- delovanje v skladu z javnomnenjsko podporo;
- financiranje pobudnikov projektov, kot so raziskovalna središča.

Podporo iz programa Obzorje 2020 za komercialne dejavnosti je mogoče zagotoviti tudi skupaj s sredstvi iz ESS za usposabljanje in izobraževanje o „okolju prijaznem znanju in sposobnostih".

ESS PODPIRA ZELENA DELOVNA MESTA V ROMUNIJI

Podjetja v Romuniji so se združila v okviru projekta s podporo ESS, ki je pomagal ljudem, ki so izgubili zaposlitev v energetskem sektorju. Projekt „Od prestrukturiranja do zaposlitve" je pomagal okoli 100 brezposelnim v jugovzhodni Romuniji. Njihove kvalifikacije in izkušnje so bile prava podlaga za delo v nastajajočem sektorju obnovljive energije. V sektorju so se pokazale priložnosti in iskalci zaposlitve so prejeli pomoč pri pridobivanju dodatnih spretnosti, potrebnih za zaposlitev v tej panogi.

Iz skladov ESI bi se lahko zagotovila tudi potrebna sredstva za ohranjanje ali komercializacijo projekta Obzorje 2020, kot je razvidno v spodnjem primeru.

EKSRP PODPIRA PODEŽELSKE INOVACIJE NA PODROČJU ZELENE TEHNOLOGIJE

Podpiranje zelene tehnologije je temelj razvoja podeželja. Primer projekta LEADER na prašičji farmi v Franciji je pokazal, kako je mogoče tako podporo uporabiti za izboljšanje energijske učinkovitosti v vzrejnih obratih. Oblikovan je bil inovativen sistem za ravnanje z gnojem, s katerim se je zmanjšala količina amoniaka in s tem potreba po čiščenju zraka. Nameščena je bila tudi robustna izolacija za dodatno izboljšanje okoljskega odtisa zgradbe. Na podlagi tega so bili doseženi 99,6-odstotni prihranki pri ogrevanju in 75-odstotni prihranki pri prezračevanju.

Področje energije v okviru instrumenta za povezovanje Evrope (IPE) in skladi ESI se med seboj dopolnjujejo, saj IPE podpira energetsko infrastrukturo, ESRR, Kohezijski sklad in EKSRP pa lahko financirajo pametna omrežja za distribucijo električne energije.

4.5. Tematski cilj 5: spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj

TEMATSKI CILJ 5 IN SKLADI ESI

ESRR in **Kohezijski sklad** se osredotočata na razvoj strategij in akcijskih načrtov za prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje tveganj na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Pomagata tudi razvijati orodja in naložbe za sisteme obvladovanja nesreč.

EKSRP podpira:

- trajnostno upravljanje vodnih virov;
- boljše upravljanje tal;
- ohranjanje genske raznovrstnosti.

ESS lahko dopolnjuje dejavnosti na tem področju prek usmerjenega izobraževanja, usposabljanja in izboljšanja spretnosti delovne sile s preprečevanjem in obvladovanjem tveganj ter prilagajanjem podnebnim spremembam.

Skladi se lahko združujejo na več področjih, vključno z naslednjimi:

- blažitev podnebnih sprememb;
- varstvo okolja in učinkovita raba virov;
- inovacije in tehnološki razvoj za prilagajanje podnebnim spremembam;
- podpora podjetjem pri sprejemanju ukrepov in uvajanju tehnologije za prilagajanje spremembam;
- ukrepi za zmanjšanje onesnaženja vode zaradi kmetijstva.

TEMATSKI CILJ 5 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Podprogram za podnebne ukrepe LIFE podpira projekte na področju blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter podnebnega upravljanja in obveščanja.

Trije „družbeni izzivi" v okviru programa **Obzorje 2020** so pomembni za ta tematski cilj:

- prehranska varnost, trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, morske in pomorske raziskave ter raziskave celinskih voda in biogospodarstvo;
- podnebni ukrepi, okolje, učinkovita raba virov in surovin;
- varne družbe – varovanje svobode in varnosti Evrope in njenih državljanov.

Finančni instrument za civilno zaščito je namenjen podpori in dopolnjevanju prizadevanja držav članic za zaščito ljudi, okolja in lastnine, vključno s kulturno dediščino, v primeru naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, terorističnih dejanj ter tehnoloških, radioloških in okoljskih nesreč. Njegov proračun znaša 368 milijonov EUR. Delovni programi in podrobnosti o letnih razpisih za zbiranje predlogov so objavljeni na spletnem mestu Komisije o humanitarni pomoči in civilni zaščiti.

Finančni instrument za civilno zaščito med drugim zajema študije in projekte za preprečevanje nesreč ter pripravljenost nanje, ki sta najbolj verjetni področji posredovanja za dopolnjevanje projektov kohezijske politike, vključno z naslednjimi:

- **projekti za preprečevanje**, ki so namenjeni doseganju boljše zaščite pred nesrečami in odpornosti proti njim s preprečevanjem ali zmanjševanjem njihovih učinkov;

- **projekti za pripravljenost**, ki krepijo ozaveščanje strokovnjakov za civilno zaščito in onesnaževanje morja ter prostovoljcev o pripravljenosti na nesreče.

Z morebitnimi projekti se lahko:

- proučijo, oblikujejo, razvijejo, preskusijo in izvedejo inovativne prakse;
- ovrednotijo in izboljšajo obstoječe prakse;
- razvijejo splošne smernice;
- opredelijo in širijo najboljše prakse prek transnacionalnega sodelovanja.

Delo, opravljeno pri teh projektih, je nato lahko sistematično vključeno prek skladov ESI.

NOVE TEHNOLOGIJE OMOGOČAJO EKOLOŠKO OBČUTLJIV PRISTOP K ZAŠČITI PRED POPLAVAMI

Nove tehnologije že izboljšujejo okoljski odtis tradicionalnih nasipov v Nemčiji. Projekt EKSRP, pri katerem se taka tehnologija uporablja v dolini Rena, kaže, kako je mogoče uporabiti sklade za razvoj podeželja EU za zagotavljanje ekološko občutljivih pristopov k okoljskim storitvam na področju poplav.

V okviru tega projekta je bila v program razvoja podeželja vključena posebna pomoč za poplavna dela. Podpora EKSRP je omogočila hitrejše izvajanje gradbenega programa za zaščito pred poplavami, kar velja za obnovo obstoječih nasipov, gradnjo novih nasipov in gradnjo zadrževalnikov poplavnih voda, kot so polderji.

Podpora je bila uporabljena tudi za premeščanje nasipov, saj ukrepi niso zasnovani zgolj za zaščito pred poplavami, ampak tudi za izboljšanje ekosistema. Ukrepi za nadgradnjo nasipov zdaj vedno vključujejo možnost premestitve nasipa, da bi ustvarili npr. dodatna naravna mokrišča.

Solidarnostni sklad EU (EUSF – European Union Solidarity Fund) je bil ustanovljen leta 2002 kot odgovor na večje naravne nesreče in da bi Evropa pokazala solidarnost s prizadetimi evropskimi regijami. Sklad se vse od svoje ustanovitve uporablja za obvladovanje različnih naravnih nesreč, vključno s poplavami, gozdnimi požari, potresi, nevihtami in sušami. Solidarnostni sklad EU pomaga državam članicam pri javnem financiranju bistvenih nujnih ukrepov na štirih glavnih področjih:

- takojšnja obnova infrastrukture;
- začasna namestitev in nujne storitve;
- takojšnja zagotovitev preventivne infrastrukture in ukrepi za zaščito kulturne dediščine;
- čiščenje območij naravnih nesreč, vključno z naravnimi območji.

Sklad je omejen na škodo, proti kateri se ni mogoče zavarovati, in ne krije zasebnih izgub. Dolgoročni ukrepi – kot so trajna obnova, ekonomska obnova in preprečevanje – niso upravičeni do pomoči iz Solidarnostnega sklada EU, lahko pa so upravičeni do pomoči iz skladov ESI.

▶ **Več informacij** o Solidarnostnem skladu EU.

4.6. Tematski cilj 6: ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov

TEMATSKI CILJ 6 IN SKLADI ESI

ESRR in **Kohezijski sklad** vlagata v učinkovito oskrbo z vodo, čiščenje odpadne vode in ponovno uporabo vode, ravnanje z odpadki ter zeleno infrastrukturo. Vlagata tudi v ukrepe za zmanjšanje onesnaževanja zraka zaradi prometa, izboljšanje infrastrukture javnega prevoza in spodbujanje alternativnih oblik prevoza.

ESRR ločeno podpira tudi naložbe v diverzifikacijo lokalnih gospodarstev z zaščito in izboljšanjem kulturne dediščine ter pokrajin. Financira tudi trajnostni in celostni razvoj mest prek trajnostnega odvodnjavanja v mestih, ukrepov za obnovo tal, obnove onesnaženih območij in kulturne infrastrukture.

EKSRP podpira obnovo, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti, vključno z območju Natura 2000, in sistemov kmetovanja z visoko naravno vrednostjo. Poleg tega ščiti evropske pokrajine s spodbujanjem okolju prijaznih metod kmetovanja, kot so:

- ekološko kmetovanje;
- uvajanje območij za prostoživeče živali na območjih kmetij in gozdov;
- dodeljevanje pomoči kmetom in lastnikom gozdov za stroške, ki so nastali na območjih Natura 2000 in določenih koridorjih za prostoživeče živali;
- izboljšanje učinkovitosti rabe vode v kmetijstvu;
- uvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti vode in prsti.

ESPR podpira prehod k okoljsko trajnostnemu ribolovu. To zagotavlja ravnovesje med ribolovno zmogljivostjo in razpoložljivimi ribolovnimi viri ter pomaga pri preprečevanju neželenega ulova. Sklad vlaga v ekoinovacije, ki zmanjšujejo vpliv ribištva in akvakulture na okolje. Denarna sredstva so na voljo tudi za projekte na področju akvakulture, v okviru katerih je dosežena visoka raven okoljske zaščite in ki zagotavljajo okoljske storitve. ESPR spodbuja boljšo skladnost s pravili skupne ribiške politike, boljši nadzor ribištva in boljše zbiranje ter zajetje znanstvenih podatkov za oceno biološkega stanja ribjih staležev. Poleg tega podpira okvirno direktivo o morski strategiji za dosego „dobrega okoljskega stanja" vseh morskih voda v EU do leta 2020.

ESS lahko prispeva k temu tematskemu cilju z izboljšanjem izobraževanja in usposabljanja znanstvenikov, študentov, učiteljev ter brezposelnih za izboljšanje njihovih okoljskih spretnosti in kvalifikacij. ESS lahko pomaga ustvariti nova delovna mesta v okoljskem in turističnem sektorju. **EKSRP** in **ESPR** imata na voljo tudi dodatne vire financiranja za razvoj sektorskih spretnosti v kmetijstvu in ribištvu.

ZAŠČITA ZELENEGA PASU OKOLI VITORIE

Zeleni pas v Vitorii v Španiji zajema skupino parkov in območij z visoko ekološko vrednostjo, ki obdajajo mesto. Pas deluje kot varovalni pas, tako imenovana „zelena pljuča" med urbanim območjem in okoliškim podeželjem. Projekt zagotavlja rešitev za obnovo in ohranitev propadajočih območij visoke ekološke vrednosti ter pomaga izpolniti povpraševanje javnosti po zunanjih rekreacijskih objektih.

Pobuda spodbuja spretnosti, povezane z biotsko raznovrstnostjo, in ustvarja delovna mesta z zagotavljanjem tečajev usposabljanja o vzdrževanju zelenih območij, ekološki hortikulturi in vrtnarstvu ter programov urejanja krajine za dolgoročno brezposelne osebe. Poleg sredstev iz Kohezijskega sklada je projekt dobil podporo iz ESS za programe usposabljanja in raziskovalne programe za učinkovito upravljanje zelenega pasu.

▶ **Več** o zelenem pasu v Vitorii.

TEMATSKI CILJ 6 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Skladi ESI in podprogram LIFE **za okolje** se dopolnjujejo, saj so njihove prednostne naloge glede okolja in učinkovite rabe virov podobne. Podprogram LIFE za okolje podpira projekte, povezane z okoljem in učinkovito rabo virov, naravo in biotsko raznovrstnostjo ter okoljskim upravljanjem in obveščanjem.

ESRR, Kohezijski sklad in LIFE lahko v okviru svoje prednostne naloge „Okolje in učinkovita raba virov" podpirajo naložbe v sektor odpadkov in vodni sektor za spodbujanje učinkovite rabe virov. Poleg tega lahko sofinancirajo tudi projekte za zaščito biotske raznovrstnosti in naravne dediščine.

V okviru projektov se lahko ta dva vira financiranja združita z vzpostavitvijo vzporednih projektov na določenem območju s sredstvi iz programa LIFE. Sledi nekaj projektov programa LIFE, pri katerih se je uporabila kombinacija dopolnjujočih se skladov.

IZ LAPONSKE

Projekt na osrednjem Laponskem je prispeval k spodbujanju ekoturizma in dejavnosti za prosti čas v petih največjih zaščitenih območjih v regiji. V okviru projekta se je uporabilo kombinirano financiranje iz programa LIFE+ in sklada ESRR za izgradnjo potrebne turistične infrastrukture, kot so pohodniške poti in stolpi za opazovanje ptic. Poleg tega se je po vzoru tega projekta kombinirano financiranje uporabilo tudi pri drugih projektih.

▶ **Dodaten primer je na primer** projekt BirdLife v Sloveniji.

POVEČANJE ŠTEVILA IBERSKIH RISOV V ANDALUZIJI

Prvotni projekt programa LIFE+, ki ga je vodila andaluzijska regionalna vlada, je pomagal določiti najboljši način za začetek izvajanja načrta za povečanje števila iberskih risov. V okviru nadaljevalnega projekta programa LIFE+ je bilo izvedenih več usklajenih ukrepov za ohranitev, vključno z naslednjimi:

- povečanje števila naravnega plena in izboljšanje povezanosti med značilnostmi naravnih habitatov;
- ponovna naselitev in spremljanje risov na skrbno izbranih območjih;
- reševanje težav na območjih „črnih točk", kjer je vrsta izpostavljena še zlasti velikim grožnjam in tveganjem;
- izvajanje kampanj za večjo ozaveščenost za boljše razumevanje ohranitve risa med lokalnimi prebivalci in obiskovalci.

Iz EKSRP so se zagotovila sredstva za tekoča dela, povezana z upravljanjem habitata, prek plačil uporabnikom zemljišč, da bi ta postala „prijazna risom".

Poleg tega so bile iz ESRR sofinancirani ohranitveni ukrepi z velikim učinkom, vključno s postavitvijo nujnih središč za vzrejo v ujetništvu in objektov za obiskovalce.

Ta model združenega financiranja je omogočil vzrejo iberskih risov v središčih za vzrejo ESRR, kjer so risi varni in mirno živijo v svojih novih habitatih, zaradi česar se njihovo število povečuje. To je zasluga prvotnih del v okviru programa LIFE in periodičnih vlaganj iz EKSRP.

▶ **Več** o projektu iberskega risa v okviru programa LIFE.

ZAŠČITA PODMORSKIH HABITATOV V ANDALUZIJI

Andaluzijski podmorski travniki pozejdonke (Posidonia oceanica) so edinstven ekosistem, ki izboljšuje kakovost zraka, ščiti obalo pred erozijo in je dom mnogih vrst rib. Ob tem habitat s svojimi naravnimi lepotami privablja veliko turistov. Kljub temu ta ekosistem ogrožajo onesnaženje, sidranje čolnov, nenadzorovano ribarjenje z vlečnimi mrežami, lokalni ribolov in povečevanje števila eksotičnih invazivnih vrst. Glavni cilj tega projekta LIFE+ Nature je bil izboljšati ohranitev travnikov pozejdonke (Posidonia oceanica).

ESR je podprl ta projekt programa LIFE+ z zagotovitvijo dodatne finančne pomoči za izgradnjo umetnih morskih grebenov in demarkacijskih boj za označevanje meja območja.

Poleg tega zaradi intenzivnega ozaveščanja na ducate prostovoljcev vsako leto pomaga nadzirati zdravstveno stanje tega pomembnega in ogroženega ekosistema v Sredozemlju.

▶ **Več informacij** o travnikih pozejdonke (Posidonia oceanica).

Družbeni izziv programa **Obzorje 2020 „Podnebni ukrepi, okolje, učinkovita raba virov in surovin"** je doseči gospodarstvo in družbo, ki sta gospodarna z viri in odporna na podnebne spremembe. Da se zadosti potrebam naraščajočega svetovnega prebivalstva, je treba tudi zaščititi in trajnostno upravljati naravne vire in ekosisteme ter doseči trajnostno oskrbo in uporabo surovin.

Z ukrepi v okviru tega delovnega programa se obravnavajo pomanjkljivosti v zbirki znanja, ki je potrebno za razumevanje sprememb okolja, opredelitev politik, načinov in orodij za najučinkovitejše spopadanje s temi izzivi ter podpiranje inovatorjev in podjetij, da na trg dajejo zelene rešitve.

V okviru skladov ESI je mogoče vzpostaviti skupne projekte za financiranje npr. infrastrukture za odpadke.

Povezave so mogoče tudi s projektom **Ustvarjalna Evropa** v okviru programov evropskega čezmejnega teritorialnega sodelovanja. ESRR[15] in Kohezijski sklad podpirata projekte, ki ohranjajo, ščitijo in razvijajo naravno ter kulturno dediščino. Ukrepi bi lahko zajemali obnovo kulturnih objektov, turistične pobude in izobraževalne projekte.

S sredstvi iz programa Ustvarjalna Evropa bi se lahko financirali tudi različni transnacionalni projekti in projekti sodelovanja. Spodaj sta dva primera projektov, financiranih iz ESRR v okviru programa čezmejnega sodelovanja za južni Baltik, ki kažeta, kako se s tem financiranjem resnično zagotovi dodana vrednost teh regij.

SPODBUJANJE KULTURNE DEDIŠČINE ZA DOBROBIT REGIJ

Štiri regije južnega Baltika – Bornholm na Danskem, Rügen v Nemčiji, Świnoujście na Poljskem in jugovzhodni del Skåne na Švedskem – so obmejna območja, bogata z naravnimi lepotami in kulturno dediščino. Zaradi razvoja demokracije v Vzhodni in Srednji Evropi ter geografske bližine teh regij je bilo smiselno, da bi te štiri regije za dosego skupnih ciljev med seboj sodelovale. V okviru projekta Four Corners Heritage, ki je bil financiran v okviru programa za južni Baltik, so se posamezne regije oglaševale kot ena sama destinacija. To se je doseglo s poudarjanjem številnih arheoloških zakladov in zgodovinskih dogodkov, zaradi katerih je ta regija postala priljubljena med obiskovalci in prebivalci.

S strokovnim mrežnim povezovanjem in tesnim sodelovanjem so bili razviti in uspešno izvedeni skupni kulturni, turistični, komunikacijski in infrastrukturni projekti, ki so koristili celotni regiji. Ta projekt je Four Corners umestil med destinacije, ki jih je treba obiskati, in močno povečal mednarodno prepoznavnost teh območij.

Projekt SeaSide je še ena pobuda, financirana v okviru programa za južni Baltik. Projekt, ki je vključeval obalna območja Danske, Litve, Nemčije, Poljske in Švedske, je izkoristil skupno pomorsko kulturno dediščino, ki združuje te regije.

V okviru projekta je bilo v obalnih mestih izvedenih več festivalov s pomorsko tematiko, na katerih je bila predstavljena skupna pomorska kulturna dediščina regije. Tako imenovana pobuda „Baltic Sail" je povezala te festivale in ponudila izlete z jadrnico med mesti Gdańsk na Poljskem, Klaipėda v Litvi, Karlskrona na Švedskem, Nysted na Danskem in Rostock ter Sassnitz v Nemčiji. Ti izleti so bili predstavljeni tudi na mednarodnih trgih, zaradi česar se je precej povečalo število turistov v regiji. Poleg tega pa je razstava o skupni pomorski dediščini posamezne regije postala priljubljena zanimivost. Projekt SeaSide je južnobaltsko regijo umestil kot pomembno turistično destinacijo tako doma kot v tujini.

15 Naložbe v obnovo zgodovinskih stavb ali kulturne dediščine bodo prednostna naloga ESRR le, če so del splošne ekonomske razvojne strategije in zagotavljajo neposredne družbenogospodarske koristi ozemlju (npr.: pozitiven vpliv na turizem ali obrti in tradicionalne industrijske sektorje) ali določeni prikrajšani skupnosti.

4.7. Tematski cilj 7: spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključni omrežni infrastrukturi

Vseevropska prometna omrežja (TEN-T) so načrtovani sklopi cestnih, železniških, zračnih in vodnih prometnih omrežij v Evropi. Od januarja 2014 **ima EU novo prometno infrastrukturno politiko, ki povezuje vso celino.** Ta politika bo zapolnila vrzeli med prometnimi omrežji držav članic, odpravila ozka grla, ki še vedno ovirajo nemoteno delovanje notranjega trga in premagala tehnične ovire, kot so trenutni nezdružljivi standardi v železniškem prometu. Ob tem spodbuja in krepi nemotene transportne verige za potnike in tovor ter pri tem sprejema tehnologije.

TEMATSKI CILJ 7 IN SKLADI ESI

ESRR in **Kohezijski sklad** podpirata različne naložbe v omrežje TEN-T, vključno z naslednjimi:

- povezovanje sekundarnih in terciarnih vozlišč s TEN-T;
- okolju prijazni prometni sistemi;
- interoperabilni železniški sistemi;
- pametni sistemi distribucije, shranjevanja in prenosa energije.

EKSRP lahko dopolni naložbe ESRR in Kohezijskega sklada v večja omrežja TEN-T s podpiranjem lokalne in/ali podeželske prometne infrastrukture ter prometnih storitev na podeželju. V kmetijstvu je mogoče podpreti tudi inovativne nizkoogljične in energetsko učinkovite tehnologije prometa.

TEMATSKI CILJ 7 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

V okviru programa Obzorje 2020 je za izziv Pametni, zeleni in integrirani prevoz na voljo 6,3 milijarde EUR za pomoč pri razvoju z viri gospodarnega prometnega sistema, ki spoštuje okolje.

V okviru IPE na področju prometa bo za sofinanciranje projektov TEN-T namenjene 26,25 milijarde EUR. IPE financira projekte „v skupnem interesu", kot so infrastrukturni projekti z visoko dodano vrednostjo v EU.

IPE dopolnjuje **ESRR, Kohezijski sklad** in **EKSRP**, pri čemer je treba z naložbami teh skladov v TEN-T zagotoviti, da se mestom in podeželskim območjem zagotovijo priložnosti, ki jih ponujajo velika omrežja. Države članice se zato spodbuja, da vnaprej določijo, v okviru katerega programa podpore bodo izvedeni posamezni infrastrukturni projekti TEN-T. To omogoča ustrezno načrtovanje in učinkovite naložbe.

Geografske sinergije: IPE se osredotoča predvsem na predhodno opredeljene infrastrukturne projekte z visoko dodano vrednostjo v EU v okviru koridorjev osrednjega omrežja TEN-T. Te ključne infrastrukturne investicije lahko delujejo skupaj s projekti, ki jih financirajo ESRR, Kohezijski sklad in EKSRP ter se izvajajo na drugih delih osrednjega omrežja TEN-T ter na celovitem omrežju.

Za pridobitev podpore iz skladov ESI je mogoče prijaviti tudi projekte, ki potrebujejo sredstva IPE za infrastrukturne projekte z visoko dodano vrednostjo v EU in so v skupnem interesu. Ti vključujejo:

- projekte na delih osrednjega omrežja TEN-T, ki niso predhodno opredeljeni v Prilogi I k uredbi o IPE;
- projekte na celovitem omrežju TEN-T;
- multimodalna prometna vozlišča, ki povezujejo sekundarno infrastrukturo z omrežjem TEN-T.

IZBOLJŠANJE ŽELEZNIŠKIH POVEZAV V BALTSKEM KORIDORJU

Na koridorju osrednjega omrežja Severno morje–Baltik bi lahko finančna sredstva v okviru IPE pridobil predhodno opredeljen projekt za izgradnjo nove neposredne železniške proge sever–jug prek Talina, Rige, Kaunasa in Varšave. Povezava med progo „Rail Baltica" (baltska železnica) in glavnim mestom Litve, Vilna, bo nadgrajena. Ker je povezava Kaunas–Vilna del osrednjega omrežja TEN-T, vendar ne gre za čezmejni projekt ali projekt ozkega grla, bi lahko ta projekt pridobil sredstva iz skladov ESI.

Pri **vzporednih projektih** na skupnih območjih se lahko za razvoj infrastrukture zagotovi podpora v okviru IPE, za „mehke" dejavnosti pa iz skladov ESI. Skladi ESI lahko npr. vzporedno s financiranjem izgradnje infrastrukture osrednjega omrežja ali inovacij, zagotovljenim v okviru IPE, podprejo dejavnosti, namenjene spodbujanju medregionalnega sodelovanja med deležniki ali zmanjšanju vpliva te infrastrukture na okolje, kot so pobude za čist ladijski promet, ki so jih razvili v regiji Baltskega morja.

NADGRADNJA PROJEKTA RAIL BALTICA

Predhodna študija izvedljivosti za nadgradnjo čezmejnega projekta Rail Baltica v dolžini 1 520 km je bila financirana iz Kohezijskega sklada. V okviru programa INTERREG je ESRR pomagal ustanoviti regionalno omrežje deležnikov ter povečal ozaveščenost industrije in javnosti. Za čezmejni odsek – obnova železniške proge Tartu - Valga – so bila v okviru IPE (TEN-T) zagotovljena sredstva v višini 10,8 milijona EUR.

Iskanje inovativnih prometnih rešitev, kot sta mobilnost in logistika v mestih, je skupna družbena potreba. To je področje, na katerem so številne regije in države članice opredelile svoje konkurenčne prednosti ter morebitne raziskovalne in inovacijske zmogljivosti. Zato je pomembno, da se sprejmejo inovacije in rešitve, ki temeljijo na raziskavah in razvoju ter ki bi lahko rešile prometne težave.

V letnih programih dela je izpostavljeno, da sredstva iz programa **Obzorje 2020** lahko pomagajo javnim organom združiti njihove potrebe po inovativnih dobrinah in storitvah. Pomagala bi lahko tudi pri predkomercialnih in javnih naročilih inovativnih rešitev ter pogosto zapletenih postopkih javnega naročanja.

Obzorje 2020 lahko financira osnovne in uporabne raziskave ter inovacije, ESRR ali Kohezijski sklad pa lahko podpreta njihovo izvajanje.

PROJEKT TIGER JE DEJAVEN NA PODROČJU LOGISTIKE TOVORNEGA PROMETA

Projekt Tiger, ki je financiran v okviru OP7, je obsežen integriran skupni projekt za razvoj železniškega prometa v logistiki tovornega prometa. Tiger pomeni „Transit via Innovative Gateway concepts solving European intermodal Rail needs" (Koncepti tranzita prek inovativnih prehodov kot rešitev potreb evropskih intermodalnih železnic) in upošteva štiri osnovne omejitve evropskega prometa:

- Obravnava občutnega povečanja povpraševanja po mobilnosti tovora s slabo infrastrukturo.
- Vstopna pristanišča v EU so preobremenjena zaradi težav pri prevozu dobrin v notranjost.
- Zaradi okoljskega stanja in podnebnih sprememb je potrebna bolj trajnostna mobilnost. Spodbuja se k modalni preusmeritvi.
- Zaradi stroškov in časovnega okvira gradnje bo vsakršna širitev infrastrukture prinesla koristi šele po najmanj desetih letih. Zato je nujno, da se zagotovi čim večja produktivnost obstoječih evropskih infrastruktur.

Težave so podrobneje prikazane s pomočjo štirih pilotnih projektov v okviru pobude TIGER DEMO, ki jo je financiral ESRR.

▶ **Več informacij** o projektu TIGER DEMO.

PAMETNO ŽELEZNIŠKO ENERGETSKO OMREŽJE

V okviru projekta Ferro Smart Grid (pametno omrežje Ferro) je bilo razvito prvo pametno omrežje za upravljanje z energijo v železniškem sektorju. Združil je vlake, ki so stalno priključeni na omrežje, ter pomožne instalacije in električna vozila za dosego učinkovite, varne in trajnostne oskrbe z električno energijo.

Da bi bil cilj dosežen, je bil s podporo ESRR razvit poskusni predstavitveni prototip. 7. okvirni raziskovalni program v okviru projekta Merlin je podprl naslednji korak, da bi prikazal izvedljivost celovitih sistemov upravljanja za dosego bolj trajnostne in optimizirane porabe energije evropskih električnih železniških sistemov.

▶ **Več informacij** o projektu Ferro Smart Grid.

4.8. Tematski cilj 8: spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter mobilnosti delovne sile

Zmanjševanje brezposelnosti in družbenih posledic nedavne finančne krize je glavna prednostna naloga. Izboljšanje odpornosti trga dela in naložbe v človeški kapital sta nujna ukrepa za pomoč podjetjem pri zaposlovanju in prilagajanju ter omogočata, da več ljudi ostane aktivnih in da delajo. Hkrati pa morajo države članice storiti še več za izboljšanje zaposljivosti dolgoročno brezposelnih oseb in starejših ter mlajših generacij.

Kot del strategije Evropa 2020 je EU določila cilj 75-odstotne stopnje zaposlenosti za ženske in moške do leta 2020. **Program za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta** je ena od glavnih pobud Komisije, ki bo EU pomagala doseči cilj na področju zaposlovanja do leta 2020. Sestavlja jo sklop konkretnih ukrepov, s katerimi bodo uvedene reforme za izboljšanje prožnosti in varnosti na trgu dela, ljudi se bo opremilo z ustreznimi spretnostmi za današnja in prihodnja delovna mesta, izboljšala se bo kakovost delovnih mest ter zagotovili boljši delovni pogoji in spodbudilo ustvarjanje delovnih mest.

TEMATSKI CILJ 8 IN SKLADI ESI

V okviru tega tematskega cilja bi se morale države članice osredotočiti na doseganje svojih nacionalnih ciljev na področju zaposlovanja z uporabo **ESS** za podporo ustreznih politik.

Ukrepi, ki jih podpira ESS, so namenjeni trajnostni vključenosti na trg dela z dejavnim vključevanjem ter poklicno in geografsko mobilnostjo. Uspešni projekti imajo koristi tudi od omrežij delodajalcev in izobraževalnih omrežij ter razvoja lokalnih pobud za zaposlovanje. Izvajanje jamstva za mlade zahteva tesno sodelovanje s socialnimi partnerji, zavodi za zaposlovanje ter ustanovami za izobraževanje in usposabljanje. Ključno je sodelovanje z delodajalci, ki mladim omogočajo učenje na delovnem mestu.

Tečaje usposabljanja, delavnice in učno pomoč je mogoče financirati tudi v okviru **EKSRP**. Podpora lahko zajema kratkoročne izmenjave na področju upravljanja kmetij in gozdov ter obiske kmetij in gozdov. Koristi ponuja zaposlenim v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju ter MSP na podeželju. Ob tem pomaga razvijati izkušeno delovno silo in izboljšuje kakovost zaposlitve. EKSRP spodbuja tudi vstop mladih v kmetijski sektor prek različnih shem za mlade kmetovalce.

Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije je prednostna naloga **ESPR**, ki bo dosežena prek lokalnega razvoja pod vodstvom skupnosti. Splošni cilj ekonomske rasti temelji na socialni vključenosti, ustvarjanju delovnih mest, zagotavljanju podpore za zaposljivost in mobilnost delovne sile na obalnih območjih ter celinskih skupnostih.

ESRR pomaga podjetniškim inkubatorjem in zagotavlja podporo za naložbe za samozaposlene in mikro podjetja. Spodbuja tudi zaposlovanju prijazno rast z razvojem industrijskih regij v zatonu in izboljšanjem dostopa do ključnih naravnih in kulturnih virov.

Podpora lahko vključuje tudi pobude za lokalni razvoj in pomoč za strukture, ki zagotavljajo lokalne storitve za ustvarjanje delovnih mest, če niso zajete v Uredbi o ESS št. 1304/2013 [16].

Evropsko teritorialno sodelovanje (ETS) podpira spodbujanje trajnostne in kakovostne zaposlitve, mobilnost delovne sile, čezmejno mobilnost, skupne lokalne pobude za zaposlovanje, obveščanje, storitve svetovanja in skupno usposabljanje.

SOCIALNI DNEVNI NEGOVALNI CENTER „ZIEDUGRAVAS"

S sredstvi iz ESRR in ESS je bil zgrajen dnevni negovalni center „Ziedugravas" v regiji Skrīveru v Latviji. Center ponuja začasno socialno nego in alternativne negovalne storitve za invalide v regiji. Dejavnosti se osredotočajo na razvoj socialnih veščin, učenja in storitev za prosti čas.

Sredstva iz ESRR so bila uporabljena za obnovo objekta, v katerem se nahaja center. Dela so zajemala prilagoditev centra za dostop invalidov z namestitvijo dvigala in vstopne ploščadi ter druge nujne opreme za zagotavljanje izvajanja vsakodnevnih dejavnosti.

S sredstvi iz ESS sta se izboljšali zaposljivost in integracija različnih skupin ljudi, vključno z naslednjimi:

- invalidi;
- upokojenci;
- velikimi in enostarševskimi družinami;
- otroki, ki se borijo z odvisnostmi, in/ali otroki, ki doživljajo nasilje;
- ljudmi brez osnovnih zaposlitvenih in/ali socialnih spretnosti.

V okviru projekta je bil vzpostavljen program socialne rehabilitacije, ki je vključeval storitve oskrbe na domu. Usposabljanje je bilo na voljo tudi socialnim delavcem.

Do konca leta 2013 je storitve centra redno uporabljalo 162 ljudi. Poleg tega je izboljšan program socialne rehabilitacije skupno pomagal 523 ljudem.

FINANCIRANJE DVEH VRTCEV NA IRSKEM

Neprofitna organizacija Obair Community Crèche v mestu Newmarket-on-Fergus v okrožju Clare je prejela podporo iz ESRR in ESS v okviru južnega in vzhodnega regionalnega operativnega programa 2000–2006.

16 Uredba (EU) št. 1304/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.

Sredstva so bila uporabljena za uvedbo programa kapitalske naložbe in plačilo osebja. Vrtec ima tri sobe, v katerih skrbijo za otroke, stare od treh mesecev do šest let. Obair Community Crèche je neprofitna organizacija, ki ponuja cenovno ugodno, varno, visoko kakovostno in varno oskrbo otrok iz mesta Newmarket-on-Fergus in okolice.

Ob tem je sredstva iz ESRR in ESS v okviru južnega in vzhodnega regionalnega operativnega programa prejel tudi center Knockanrawley Resource Centre v mestu Tipperary Town. Tudi ta sredstva so bila uporabljena za uvedbo programa kapitalskih naložb in stroške osebja.

TEMATSKI CILJ 8 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Za povečanje vrednosti in učinka je treba med **programom EU za zaposlovanje in socialne inovacije (EaSI)** in ESS ter drugimi programi EU razviti sinergije, zlasti na področjih, ki jih zajemajo tri osi EaSI:

- posodobitev politike zaposlovanja in socialne politike prek osi PROGRESS;
- mobilnost delovnih mest prek osi EURES;
- dostop do mikrofinanciranja in socialno podjetništvo prek osi mikrofinanciranje in socialno podjetništvo.

EaSI bo s pomočjo osi PROGRESS podprl socialne inovacije in inovacije na področju politike trga dela, ki bodo zagotovile inovativne odzive na socialne potrebe na nacionalni ravni. Ta os bo pomagala tudi preverjati izvedljivost inovacij trga dela in socialnih inovacij pred njihovo izvedbo v večjem obsegu. Več informacij je na voljo na spletnem mestu EaSi.

Erasmus+ lahko učence na vseh ravneh opremi z ustreznimi spretnostmi in sposobnostmi ter olajša prehod med izobraževanjem in zaposlitvijo. Študentom, pripravnikom, osebju in prostovoljcem ponuja priložnost, da nekaj časa preživijo v tujini in izboljšajo svoje spretnosti ter zaposljivost.

Erasmus + je namenjen:

- izboljšanju spretnosti in kompetenc s pomočjo nadnacionalne mobilnosti učiteljev in učencev;
- krepitvi sodelovanja pri izobraževanju, usposabljanju in med mladostniki s spodbujanjem partnerstev med izobraževalnimi institucijami, javnimi organi, podjetji in mladinskimi organizacijami;
- podpori za reforme politike z razvojem znanja, preglednostjo in orodji za priznavanje, eksperimentiranjem na področju politike in podporo za različne organizacije deležnikov.

▶ **Več informacij o programu** Erasmus+.

Cilj 3 **programa ukrepov EU na področju zdravja** se osredotoča na inovativne, učinkovite in trajnostne zdravstvene sisteme.

Skladi ESI lahko nadgradijo dejavnosti, razvite v okviru programov **EaSI, Erasmus+** in **programa ukrepov EU na področju zdravja** z zaporednim združevanjem sredstev. Kombiniranje sredstev v okviru istega projekta žal ni mogoča.

Sklad za azil, migracije in vključevanje (AMIF – Asylum, Migration and Integration Fund) pomaga k boljšemu upravljanju migracij s ponujanjem podpore organom za priseljevanje držav članic v skladu z njihovimi socialnimi in ekonomskimi potrebami. Poleg tega spodbuja učinkovito integracijo državljanov tretjih držav. Skladi ESI lahko spodbujajo tudi učinkovito integracijo državljanov tretjih držav na trg dela.

▶ **Več informacij o** Skladu za azil, migracije in vključevanje.

4.9. Tematski cilj 9: spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji

Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti je ena od sedmih vodilnih pobud strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast. Njen namen je pomagati državam članicam, da 20 milijonov ljudi popeljejo iz revščine in socialne izključenosti do leta 2020.

Sistemi socialne zaščite se morajo zoperstaviti učinkom gospodarske krize, spodbujati morajo socialno vključenost in preprečevati revščino:

- s sprejemanjem strategij vključevanja;
- z zagotavljanjem zadostne in ustrezne dohodkovne podpore;
- z uvajanjem načinov za spoprijemanje z revščino, vključno z revščino otrok;
- z zagotavljanjem širokega dostopa do cenovno ugodnih in visoko kakovostnih storitev, kot so socialne in zdravstvene storitve, varstvo otrok, stanovanja in energetska oskrba;
- s krepitvijo povezave med socialno pomočjo in aktivacijskimi ukrepi s ponujanjem bolj prilagojenih storitev;
- z izboljšanjem uporabe ponujenih storitev.

TEMATSKI CILJ 9 IN SKLADI ESI

20 odstotkov proračuna **ESS** na nacionalni ravni je predvidenega za ta tematski cilj.

Sklad bo podprl politike dejavnega vključevanja za zagotavljanje boljše usklajenosti med izobrazbo, sistemi prejemkov in politikami trga dela. To bo najbolj prikrajšanim zagotovilo socialno kohezijo in nezaposlenim pomagalo najti zaposlitev.

Komponento dohodkovne podpore strategije za dejavno vključevanje bi moral financirati ESS. Uporabljati bi se morala zgolj kot začasni ukrep za omogočanje ustvarjanja delovnih mest. Javne zaposlitvene sheme bodo podprte le kot prehodni ukrep, s katerim se bodo ljudem zagotovile nujne veščine, sposobnosti in kvalifikacije za vnovično vključitev na trg dela.

Države članice lahko pri načrtovanju in izvajanju celostnih strategij uporabijo tako imenovane zemljevide revščine, da podprejo najbolj prikrajšana območja in skupine, kot so Romi. Integracija marginaliziranih skupnosti bi lahko vključevala tudi lokalni razvoj pod vodstvom skupnosti (CLLD – community-led local development). Za izboljšanje učinkovitosti dejavnosti ESS, ki so namenjene izboljšanju dostopa do cenovno ugodnih, trajnostnih in visokokakovostnih socialnih in zdravstvenih storitev, bi bilo treba sklade ESI uporabiti za naložbe v socialno in zdravstveno infrastrukturo v slabše razvitih regijah in na podeželju.

EKSRP prispeva k temu tematskemu cilju z osredotočenostjo na socialno vključenost z usmerjenimi ukrepi. Ti zajemajo naložbe v osnovne storitve in infrastrukturo, kot so oskrba otrok, e-vključevanje, lokalni razvojni koncepti, partnerstva in investicije, ki vključujejo različne socialne storitve.

Dodatna podpora je na voljo prek zagonske pomoči za rast majhnih kmetij, s čimer se mali kmetje izognejo pastem revščine. EKSRP podpira tudi sheme neposrednih plačil skupne kmetijske politike (SKP), ki imajo pomembno vlogo pri boju proti revščini v kmetijstvu.

ESRR lahko podpre naložbe v zdravstveno in socialno infrastrukturo. Te naložbe spodbujajo nacionalni, regionalni in lokalni razvoj, zmanjšujejo neenakosti pri dostopu do ustreznih zdravstvenih storitev, spodbujajo socialno vključenost prek izboljšanega dostopa do socialnih, kulturnih in rekreacijskih storitev ter pomagajo pri prehodu od institucionalnih storitev do storitev v okviru skupnosti.

Prikrajšanim skupnostim ta sredstva pomagajo tudi pri obnovi. Pomembna so tudi za uspeh strategij lokalnega razvoja pod vodstvom skupnosti.

V okviru čezmejnega sodelovanja so sredstva ETS na voljo za spodbujanje socialne vključenosti, boj proti revščini in obravnavanje različnih oblik diskriminacije. Poleg tega čezmejni program PEACE pomaga spodbujati socialno in ekonomsko stabilnost z dejavnostmi, ki so namenjene krepitvi kohezije med skupnostmi.

TRIJE PROJEKTI PROTI SOCIALNI IZKLJUČENOSTI NA ČEŠKEM

V mestu Most na Češkem so bili pripravljeni trije projekti, namenjeni boju proti socialni izključenosti. Vsi trije se izvajajo v četrti Chanov in so med seboj tesno povezani. Četrt Chanov je znana po visoki stopnji brezposelnosti, slabih bivalnih razmerah in manjših kaznivih dejanjih. Četrt ima 1 500 prebivalcev, od tega je 90 odstotkov Romov. Projekti so:

- program za integracijo socialno izključenih – prispevek ESS: 900 000 EUR;
- mladinski center, prispevek ESRR – 400 000 EUR;
- večnamenski center – prispevek ESRR: 700 000 EUR.

Vsi trije projekti ponujajo svetovalne storitve za lokalne prebivalce iz različnih območij, vključno z izobraževanjem, zaposlovanjem, družinskim življenjem in prostočasnimi dejavnostmi.

Skratka, ti trije projekti so lokalnim prebivalcem ponudili prostor za učenje o informacijskih tehnologijah, športne aktivnosti in študij. Vsi projekti so povezani z uradom za delo, centri za usposabljanje, lokalnimi šolami in organizacijami za poklicno usposabljanje.

PROGRAM ZA NAJMANJ RAZVITE MIKROREGIJE (LDMR – LEAST DEVELOPED MICRO-REGIONS PROGRAMME)

Program LDMR je preskusni program in v tem primeru sodeluje z uporabo različnih finančnih instrumentov EU za okrepitev gospodarskega in socialnega razvoja v izbranih regijah na Madžarskem. Teritorialni pristop je bil združen z načrtovanjem, ki temelji na virih, z vključitvijo lokalnih skupnosti in organov, ki so se skupaj odločili, katere projekte je treba izvesti v regiji. Pri delu so jim pomagali zunanji strokovnjaki, vendar pa so končno odločitev sprejele mikroregije.

ESRR in ESS sta sofinancirala program LDMR.

PROJEKT UPRAVLJANJA MESTNIH ČETRTI V BERLINU

Z uvedbo svetov mestnih četrti v prikrajšanih okrajih Berlina se je lokalnim prebivalcem omogočilo, da odločajo o tem, katere projekte je treba financirati izboljšanje življenjskih razmer. Za preprečevanje socialne segregacije in drugih socialnih težav na nekaterih območjih Berlina po združitvi so mestne oblasti leta 1999 začele izvajati intervencijsko strategijo o upravljanju mestnih četrti v Berlinu. Strategija je bila več kot desetletje dragoceno orodje za krepitev „socialno povezanega mesta" Berlin.

Ta področja so utrpela škodo zaradi vidnega zanemarjanja javnih prostorov ter brezposelnosti, odvisnosti od državne pomoči ter pomanjkanja socialne in etnične vključenosti.

Cilj programa upravljanja mestnih četrti v Berlinu, ki ga je podprla EU, je bil spremeniti to stanje in ustvariti solidarnostne soseske z enakimi razvojnimi priložnostmi za soseske ter njihove prebivalce.

Ključni partnerji projekta so bili lokalni prebivalci, ki so sodelovali z oddelkom za mestni razvoj in okolje berlinskega senata, lokalnimi okrožji ter skupinami za upravljanje sosesk. Ključno vlogo so imeli tudi lokalni organi, kot so stanovanjska društva, šole, podjetja in centri skupnosti.

TEMATSKI CILJ 9 IN DRUGI PROGRAMI EU

Osi PROGRESS ter mikrofinanciranje in socialno podjetništvo **EaSI** sta bistvenega pomena za tematski cilj 9.

Ključni so tudi različni cilji v okviru **programa ukrepov EU na področju zdravja**, ki zajemajo:

- Cilj 1: Promocija zdravja, preprečevanje bolezni in ustvarjanje spodbudnega okolja za zdrav način življenja ob upoštevanju načela „zdravje v vseh politikah";
- Cilj 3: Prispevanje k inovativnim, učinkovitim in trajnostnim zdravstvenim sistemom;
- Cilj 4: Olajšanje dostopa do boljšega in varnejšega zdravstvenega varstva za državljane EU.

Pri teh programih ni mogoče združiti več vrst financiranja v okviru istega projekta ali dejavnosti, mogoče pa je vzpostaviti vzporedne ali zaporedne projekte.

4.10. Tematski cilj 10: vlaganje v izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za spretnosti ter vseživljenjsko učenje

TEMATSKI CILJ 10 IN SKLADI ESI

Naložbe v okviru **ESS** naj bi:

- podpirale enak dostop do kakovostne izobrazbe na vseh ravneh;
- prestrukturirale in posodobile postopke;
- izboljšale ujemanje med ponudbo spretnosti in povpraševanjem na trgu dela;
- pripravile izobraževalne sisteme na prehod na nizkoogljično gospodarstvo.
- Za uspešne naložbe so potrebna partnerstva med visokošolskim sektorjem, sektorjem za poklicno izobraževanje in usposabljanje, raziskavami ter poslovanjem in trgom dela.

EKSRP prispeva k temu tematskemu cilju z naslednjim:

- podpiranje poklicnega usposabljanja in pridobivanja spretnosti, kot so tečaji usposabljanja, delavnice in inštruiranje;
- financiranje predstavitvenih dejavnosti in dejavnosti informiranja za zaposlene v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju, upravljavce zemljišč ter MSP na podeželju;
- kratkoročne izmenjave na področju upravljanja kmetij in gozdov ter obiski kmetij in gozdov;
- financiranje svetovalnih storitev za MSP ter izobraževalne ustanove na podeželju.

ESRR lahko pomaga razviti infrastrukturo za izobraževanje in usposabljanje. Ob tem lahko programi za izobraževanje, usposabljanje in poklicno usposabljanje za pridobitev znanja in spretnosti ter vseživljenjsko učenje prejmejo sredstva v okviru programov evropskega teritorialnega sodelovanja.

TEMATSKI CILJ 10 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Z **ukrepi Marie Skłodowske-Curie (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions)** v okviru programa Obzorje 2020 je mogoče podpreti zaposlovanje v raziskavah in mobilnost delovne sile za raziskovalce. Morale bi biti usklajene z naložbami ESS na tem področju.

Z ESS je mogoče tudi dopolniti financiranje programa **Erasmus+** za odhajajoče študente/pripravnike/vajence (KA1) na nacionalni ali regionalni ravni. Štipendije Erasmus+ so namenjene pokrivanju potnih stroškov ter stroškov za nastanitev, knjige in opremo. ESS ni mogoče uporabiti za zvišanje štipendij posameznim upravičencem, ki že prejemajo štipendije Erasmus+. Kljub temu je z ESS mogoče financirati štipendije tako imenovanih udeležencev programa Erasmus+ z „nično mobilnostjo v EU" (Zero-EU-mobility), ki ne prejmejo štipendije Erasmus+, vendar delajo za institucijo, ki sodeluje v programu Erasmus+ in je prejela sredstva za upravljanje.

ESS je mogoče uporabiti tudi za financiranje pripravljalnih, dopolnjevalnih ali neposredno povezanih dejavnosti partnerskih institucij, ki sodelujejo v programu Erasmus+ v okviru **strateških partnerstev/koalicij znanja/koalicij sektorskih spretnosti** (KA2). Z ESS je mogoče razširiti dejavnosti, ki so bile prvič razvite v okviru podporne politike Erasmus+ (KA3).

Pri katerem koli od teh scenarijev bi financiranje moralo biti zaporedno, vzporedno ali na voljo kot dodatna možnost. Kombinacija sredstev v okviru istega projekta ni mogoča.

Cilj 3 **programa ukrepov EU na področju zdravja** za inovativne, učinkovite in trajnostne zdravstvene sisteme zajema izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v zdravstvu.

4.11. Tematski cilj 11: izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in zainteresiranih strani ter prispevanje k učinkoviti javni upravi

Kakovost javne uprave ima neposreden vpliv na gospodarsko okolje in je zato ključna za spodbujanje produktivnosti, konkurenčnosti in rasti. Posodobitev javnih institucij je tako navedena kot ena od ključnih prednostnih nalog EU za uspešno izvajanje strategije Evropa 2020.

Institucionalno krepitev zmogljivosti javne uprave in pravosodja podpirata ESS in ESRR, da bi ustvarili institucije, ki so:

- stabilne in predvidljive;
- dovolj prilagodljive, da se lahko odzovejo na številne socialne izzive;
- pripravljene na dialog z javnostjo;
- sposobne uvajanja novih političnih rešitev in ponuditi boljše storitve.

Naložba v človeški kapital v javnem sektorju je namenjena bolj učinkovitim organizacijskim postopkom, sodobnemu upravljanju, motiviranim in usposobljenim javnim uslužbencem ter sodnikom.

TEMATSKI CILJ 11 IN SKLADI ESI

Podpora **ESS** mora biti usmerjena v horizontalne reforme za spodbujanje dobrega upravljanja. Ključni ukrepi lahko vključujejo:

- razvoj spretnosti na vseh ravneh poklicne hierarhije;
- posodobitev in optimizacijo notranjih postopkov javnih institucij in storitev;
- izboljšanje oblikovanja in izvajanja politik;
- izboljšanje sodelovanja med institucijami in z interesnimi stranmi;
- izboljšanje izvajanja in kakovosti storitev;
- razvoj ustreznih organizacijskih struktur;
- uvajanje strategij in politik na področju človeških virov;
- razvoj informacijskih in tehničnih virov.

Ta vrsta podpore bo mogoča le v državah članicah z vsaj eno manj razvito regijo ali v državah članicah, ki so upravičene do pomoči iz Kohezijskega sklada.

Ob tem bo ESS podprl krepitev zmogljivosti v vseh vrstah regij z naslednjimi ukrepi:

- spodbujanje zmogljivosti interesnih strani, kot so socialni partnerji in nevladne organizacije;
- razvoj sektorskih in teritorialnih dogovorov na področju zaposlovanja, socialne vključenosti, zdravstva in izobraževanja na vseh teritorialnih ravneh.

Podpora iz **ESRR** in **Kohezijskega sklada** bo na voljo javnim institucijam, socialnim partnerjem in drugim nevladnim organizacijam za:

- krepitev institucionalne zmogljivosti in učinkovitosti javnih uprav ter javnih storitev, povezanih z izvajanjem ESRR in Kohezijskega sklada;
- podporo in dopolnjevanje dejavnosti ESS, vključno z, kjer je to potrebno, zagotavljanjem opreme in infrastrukture za podporo posodobitve javnih storitev na področjih, kot so zaposlovanje, izobraževanje, zdravstvo, socialne politike in carina;
- upravne zmogljivosti, povezane z evropskim teritorialnim sodelovanjem (samo ESRR).

TEMATSKI CILJ 11 IN DRUGI INSTRUMENTI EU

Program za pravosodje[17] spodbuja pravosodno sodelovanje v civilnih in kazenskih zadevah, pomaga pri usposabljanju sodnikov, tožilcev in drugih pravnih strokovnjakov ter podpira dejavnosti EU za boj proti drogam. Program pomaga zagotoviti ustrezen dostop do pravnega varstva za ljudi in podjetja po Evropi.

Program se izvaja prek analitičnih dejavnosti, priprave vodnikov in poročil, konferenc, dejavnosti usposabljanja, različnih oblik vzajemnega učenja in sodelovanja ter razvoja in vzdrževanja sistemov in orodij, vključno z nadaljnjim razvojem evropskega portala e-pravosodje. Proračun znaša 378 milijonov EUR.

Evropska komisija upravlja program prek razpisov za zbiranje predlogov. Sodelujejo lahko vsi organi in pravne osebe. Pridobitno usmerjene organizacije se lahko prijavijo le skupaj z neprofitnimi ali javnimi organizacijami.

▶ **Več informacij o** programu za pravosodje.

Program za pravice, enakost in državljanstvo spodbuja in ščiti posebne pravice in svoboščine, ki izhajajo iz prava EU. Spodbuja enakost spolov ter boj proti vsem oblikam diskriminacije in rasizmu. Poleg tega je namenjen učinkoviti in dosledni uporabi zakonov, instrumentov in politik EU v državah članicah, pri čemer spodbuja čezmejno sodelovanje in medsebojno znanje.

Podporne dejavnosti vključujejo analitične dejavnosti, konference, dejavnosti usposabljanja, različne oblike vzajemnega učenja in sodelovanja, podporo nevladnim organizacijam pri izvajanju dejavnosti z evropsko dodano vrednostjo ter podporo državam članicam pri izvajanju evropskih instrumentov in politik. Proračun tega programa znaša 439 milijonov EUR.

Evropska komisija upravlja program prek razpisov za zbiranje predlogov. V programu lahko sodelujejo vsi organi in pravne osebe. Pridobitno usmerjene organizacije se lahko prijavijo le skupaj z neprofitnimi ali javnimi organizacijami.

▶ **Več informacij o** programu za pravice, enakost in državljanstvo.

Program Evropa za državljane[18] je namenjen omogočanju državljanom, da bolje razumejo EU, njeno zgodovino in raznolikost. Osredotoča se tudi na evropsko državljanstvo ter izboljšanje pogojev za državljansko in demokratično udeležbo z razvojem seznanjenosti državljanov s procesom oblikovanja evropske politike in spodbujanjem priložnosti. Skupni proračun programa znaša 185 milijonov EUR.

17 Uredba (EU) št. 1382/2013

18 Uredba (EU) št. 390/2014

Program izvaja Evropska komisija prek Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Vloge za javne razpise za zbiranje predlogov lahko vložijo deležniki, ki spodbujajo evropsko državljanstvo in združevanje, zlasti lokalne ter regionalne organe, partnerski odbori, organizacije civilne družbe itd.

▶ **Več informacij o** programu Evropa za državljane.

Program Hercule III[19] je namenjen preprečevanju goljufij in drugih nezakonitih dejavnosti, ki vplivajo na finančne interese EU, vključno z bojem proti tihotapljenju in ponarejanju cigaret. Prispeva k izboljšanemu transnacionalnemu sodelovanju in usklajevanju na ravni EU, med organi držav članic, Komisijo ter Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF - European Anti-Fraud Office). Program ponuja tehnično pomoč pristojnim organom držav članic za okrepitev njihovih operativnih in preiskovalnih dejavnosti. Sredstva namenja tudi za usposabljanje, konference in seminarje za organe kazenskega pregona za izboljšanje njihovih sposobnosti ter omogočanje izmenjave znanj in najboljših praks.

▶ **Več informacij o** programu Hercule III.

Sklad za notranjo varnost je bil ustanovljen za okrepitev sodelovanja policije in boj proti organiziranemu kriminalu. Med ključnimi prednostnimi nalogami sklada so krepitev nacionalnih zmogljivosti za boj proti korupciji, zaščita gospodarstva pred vdorom kriminala in zmanjševanje spodbud z zaseganjem ter zaplembo premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji. Prednostne ciljne skupine so organi kazenskega pregona in druge varnostne službe.

▶ **Več informacij o** Skladu za notranjo varnost.

Program Pericles[20] financira izmenjave, pomoč in usposabljanje za organe, banke ter druge, ki so vključeni v boj proti ponarejanju evra – tako v evroobmočju kot državah EU zunaj evroobmočja. Cilj je boljša zaščita evrskih bankovcev in kovancev v Evropi ter po svetu z zagotavljanjem enake učinkovitosti ukrepov proti ponarejanju po vsej EU ob hkratnem spoštovanju različnih nacionalnih tradicij ter z izboljšanjem sodelovanja med organi. Skupni proračun, ki je na voljo za program trenutnega večletnega finančnega okvira, je 7,3 milijona EUR in se izvaja na podlagi letnih delovnih programov.

▶ **Več informacij o** programu Pericles.

19 Uredba (EU) št. 250/2014 – UL L 84, 20.3.2014, str. 6.

20 Uredba (EU) št. 331/2014 – UL L 103, 5.4.2014

5. DODATNE UPORABNE INFORMACIJE

5.1. Spletni kontrolni seznam za upravičence

Kontrolni seznam je na voljo v spletu kot pomoč pri omejitvi sredstev EU, ki so na voljo za različne vrste investicij in kategorij za upravičence.

5.2. Prepoznavnost sredstev EU

Prejemniki sredstev EU morajo v svoji komunikaciji potrditi prejemanje evropskih sredstev. V ta namen morajo dodati simbol EU in ustrezno besedilo, ki poudarja naravo financiranja.

V smernicah z naslovom „Uporaba evropskega simbola v povezavi s programi EU: smernice za upravičence in druge tretje strani", ki so na voljo v vseh jezikih EU, je pojasnjen celoten postopek.

5.3. Evropska sredstva in Listina o temeljnih pravicah

Dejavnosti, ki so podprte s sredstvi EU, morajo biti v skladu z zakonodajo EU in ustreznimi nacionalnimi zakonodajami. Obsežen katalog ustreznih veljavnih zakonov Unije med drugim zajema Listino o temeljnih pravicah, ki je pravno zavezujoča od sprejetja Lizbonske pogodbe.

Velja za vse države članice pri izvajanju zakonodaje EU. Zato je pomembno, da upravičenci zagotovijo izvajanje projektov ob polnem spoštovanju Listine o temeljnih pravicah. [21]

21 Več informacij o Listini o temeljnih pravicah in celotno besedilo Listine so na voljo na spletnem mestu Komisije. Uporabno spletno orodje, ki uporabnikom omogoča dostop do informacij o temeljnih pravicah v EU in njenih državah članicah, je Charterpedia agencije EU za temeljne pravice .

6. GLOSAR

AMIF	Sklad za azil, migracije in vključevanje (Asylum, Migration and Integration Fund)
BND	Bruto nacionalni dohodek
CLLD	Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (Community-Led Local Development)
COSME	Konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)
EACEA	Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)
EaSI	Program za zaposlovanje in socialne inovacije (Programme for Employment and Social Innovation)
EASME	Izvajalska agencija za mala in srednja podjetja (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises)
EEN	Evropska podjetniška mreža (Enterprise Europe Network)
EFG	Kapitalska shema za rast (Equity Facility for Growth)
EIB	Evropska investicijska banka
EIS	Evropski investicijski sklad
EIT	Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (European Institute of Innovation and Technology)
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
ERC	Evropski raziskovalni svet (European Research Council)
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
ETS	Evropsko teritorialno sodelovanje
EU	Evropska unija
EUR	Evro
EURES	Evropske službe za zaposlovanje, evropska mreža za iskanje zaposlitve
EUSF	Solidarnostni sklad Evropske unije (European Union Solidarity Fund)
FNS	Sistem za prijavo goljufij (Fraud Notification System)
GD	Generalni direktorat
H2020	Obzorje 2020
HTA	Ocenjevanje zdravstvene tehnologije (Health Technology Assessment)
IKT	Informacijske in komunikacijske tehnologije
INEA	Izvajalska agencija za inovacije in omrežja (Innovation and Network Executive Agency)
IPA	Instrument za predpristopno pomoč (Instrument for Pre-Accession Assistance)
IPE	Instrument za povezovanje Evrope
ITI	Celostne teritorialne naložbe (Integrated Territorial Investment)

KIC	Skupnost znanja in inovacij (Knowledge and Innovation Community)
KS	Kohezijski sklad
KU	Ključni ukrep
LAS	Lokalna akcijska skupina
LEIT	Vodilni položaj na področju omogočitvenih in industrijskih tehnologij (Leadership in Enabling and Industrial Technologies)
LGF	Instrument za posojilna jamstva (Loan Guarantee Facility)
LIFE	„L'Instrument Financier pour l'Environnement" / Finančni instrument za okolje
MERIKA	Pospeševalnik za inovacije in znanje na področju raziskav energije morja (Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator)
MSCA	Ukrepi Marie Skłodowske-Curie (Marie Skłodowska-Curie actions)
MSP	Mala in srednje velika podjetja
NCFF	Finančni instrument za financiranje naravnega kapitala (Natural Capital Financing Financial instrument)
NCP	Nacionalne kontaktne točke (National Contact Points)
NVO	Nevladna organizacija
OLAF	Evropski urad za boj proti goljufijam (European Anti-fraud Office)
OP	Operativni program
OP7	Sedmi okvirni program
OU	Organ upravljanja
PA	Sporazum o partnerstvu (Partnership Agreement)
PEACE	Program EU za mir in spravo na Severnem Irskem in obmejnih okrajih Irske (EU Programme for Peace and Reconciliation in Northern Ireland and the Border Region of Ireland)
PIU	Poklicno izobraževanje in usposabljanje
PRP	Program razvoja podeželja
R in I	Raziskave in inovacije
R in R	Raziskave in razvoj
Skladi ESI	Evropski strukturni in investicijski skladi
SKP	Skupna kmetijska politika
TC	Tematski cilj
TEN-T	Vseevropsko prometno omrežje (Trans-European Transport Network)

Evropska komisija

Smernice za prejemnike sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter s tem povezanih instrumentov EU

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije

2014 — 58 str. — 21,0 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-46066-1

doi:10.2776/60771

KAKO DO PUBLIKACIJ EU?

Brezplačne publikacije:

- na spletni strani knjigarne EU Bookshop (https://bookshop.europa.eu/sl/home/),
- pri predstavništvih in delegacijah Evropske unije. Njihovi kontaktni podatki so na voljo na spletu (http://ec.europa.eu) ali pa prek telefaksa na številki +352 2929-42758.

Plačljive publikacije:

- na spletni strani knjigarne EU Bookshop (https://bookshop.europa.eu/sl/home/).

Plačljive publikacije (npr. letna naročnina na *Uradni list Evropske unije* in zbirke odločb sodne prakse Sodišča Evropske unije):

- pri prodajnih zastopnikih Urada za publikacije Evropske unije (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

KN-04-14-976-SL-N

ISBN 978-92-79-46066-1
doi:10.2776/60771

Urad za publikacije